ନିଶିଥେ ଚୁମ୍ବନ

ଲେଖକ—ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର...

0|199

ପ୍ରକାଶକ:-

[illegible] ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର୍

—— କଟକ ——

(ବାଙ୍କାବଜାର)

ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି:—
ୟୁନିଭରସିଟି ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର୍ସ
ବାଙ୍କାବଜାର
କଟକ—୨

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ
୧୫-୧-୧୯୬୫

ମୂଲ୍ୟ ଏକଟଙ୍କା

ମୁଦ୍ରଣ କରନ୍ତି:—
ଅରୁଣ ପ୍ରେସ
କଟକ—୨

ବିନୋଦ ଲେଖିଲା —

ବନାନୀ —

ତମର ବାଛିନବା ପଥରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ ! ତୁମେ ବିବାହ କରିବ ବଡ଼ ସୁଖର କଥା । କିନ୍ତୁ ତୁମର ମୋର ଯେଉଁ କେତୋଟି ସୁଖର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବର୍ଷା ମୁଖରିତ ରାତି ଭିତରେ ଚମକ ଖେଳାଇ ଥିଲା, ବସନ୍ତର ଛନ୍ଦ ଚପଳ ସଂଧ୍ୟାକୁ ଆଲୋଡ଼ନ କରି ମନରେ ସବୁଜ ସ୍ୱପ୍ନ ଫୁଟେଇ ଥିଲା; ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାର ମଧୁର ପରଶ ତଳେ ଆମ ଦୁଇଟି ମନର ମିଳନ ହୋଇଥିଲା— ତାର କଣ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ଏ ଜୀବନରେ ?

ଏଇ ମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ମୋର ରହିଗଲା ତୁମ ପାଇଁ ।

ଯେଉଁଠି ବିବାହ କରୁଛ ତା ମଧ୍ୟ ଗୋପନ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛ—ସେଥିପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ସୁଖମୟ ତୁମ, ବିବାହ ଜୀବନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୋର ଏଇ ଶେଷ ଚୁମ୍ବନ ନିଅ—

—ବିନୋଦ

ଠିକ୍ ସାତ ଦିନ ପରେ ବିନୋଦ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇଲା । ବନାମୀ ଲେଖିଛି ।

ପ୍ରିୟ ବିନୋଦ ବାବୁ—

ଚିଠି ପାଇଛି । ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଜୀବନର ଜୟମାଲ୍ୟ କରି ରଖିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ମୋର ନ ଥିଲା କିମ୍ବା ନାହିଁ । ଜୀବନର ଏଇ କ୍ଷିପ୍ର ଗତି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସ୍ମୃତି କିଛି ନୁହେଁ । ମନର ଦୌଡ଼ କଡ଼ରେ ପ୍ରେମର ବାହୁବନ୍ଧନ କେବଳ ଦୁର୍ବଳ ମନର ପ୍ରତାରଣା । ତେଣୁ ଆମ ଜୀବନରେ କେତୋଟି ସମୟର ସ୍ମୃତିକୁ ପାରିବ ତ ସିଗାରେଟ ଖୋଳ ପରି ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ହୁଏତ ହାଲୁକା ଲାଗିବ ତମକୁ ।

ହଁ, କେଉଁଠି ବିବାହ କରୁଛ ତାକୁ ତୁମେ ଜାଣି ଲଭ ବା କଣ ? ମୋର ସ୍ନେହ ନବ । ଜୀବନରେ ଅନୁତାପ ଯେପରି ନ କର—

—ତୁମର ବନାମୀ

ବନାମୀର ଏଇ ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତର କଥା କେତୋଟି ବିନୋଦ ମନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଣିଲା—ସତେ କଣ ବନାମୀ ସ୍ନେହ, ଭଲ ପାଇବାର ଅର୍ଥ କିଛି ବୁଝେନା ? ତଥାପି ବିନୋଦ ମନରୁ ଅତୀତ ଦିନର ସେଇ କେତୋଟି ସ୍ମୃତିମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ରୂପରେଖା ଲିଭି ପାରିଲାନି । ଟାଁ ଭୂଇଁର ସବୁଜ ସୁନ୍ଦର ସଞ୍ଜ ସକାଳର ଅଲୁଅଳ ମୋହ ଭିତରେ ସେଇ ଜଣଙ୍କର କଜଳ ଆଖି ଦୁ'ଟିର ଆକର୍ଷଣ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଲା ତାକୁ ।

କିନ୍ତୁ ବନାନୀର ଶେଷରେ ସେଇ କେତୋଟି କଥା ବିନୋଦ ମନକୁ ଦଂଶନ କଲା । ମନରେ ତାଂର ସମସ୍ତ ହିଂସ୍ର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉଗ୍ର ହୋଇ ଆସିଲା ।

× × ×

ଗ୍ରୀଷ୍ମଛୁଟି କଟିଗଲା । ବିନୋଦ ଫେରିଲା କଟକ । କଲେଜ ଖୋଲିଛି । ନୂଆ ନୂଆ କେତେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଆସି ଭର୍ତ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି । ତା'ର ଭିତରେ ପୁରୁଣା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଖେଳେଇ ଗୋଟିକି ଗୋଟି ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ ବେଣୀ ଝୁଲେଇ, ଆଖି ଚଳେଇ କେତେ ତରୁଣଙ୍କ ମନରେ ମିଳେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଚହଳ ପକେଇ ଦିନରାତିର ଆଲୋକ ଅନ୍ଧାର ପରି ପୁଣି କିଏ ଉଭା ହୋଇ ଉଭେଇ ଯାଉଛି ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କଲେଜ ପୋର୍ଟିକୋ ଉପରେ ବସି ଖଣ୍ଡେ ଖାତା ଆଉ କଲମରେ କଣ ଲେଖି ଚାଲିଛି । ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ହଷ୍ଟେଲରୁ କ୍ଲାସ ଅଭିମୁଖରେ ଚାଲି ଚାଲି ଆଖି ପଡ଼ିଲା ତାଙ୍କ ଉପରେ । ବିନୋଦ ଅସ୍ତେ ପାଖକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲା—"କିରେ ସୁରେଶ, କଲେଜ ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ କଣ ନୋଟ ଲେଖା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲୁଣି ? ଦେଖି, କଣ ଲେଖୁଚୁ ।" ସୁରେଶ ହଠାତ୍ କଲମଟା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ କହିଲା—'ନାଇଁ, ନୋଟ ଲେଖା ନୁହେଁ, ଇଏତ ଗୋଟାଏ ହିସାବ ଲେଖା ହଉଚି—ଆଉ ତା' ସାଙ୍ଗେ ନମ୍ବର ମଧ୍ୟ ।"

ବିନୋଦ ଖାତାଟାକୁ ହାତକୁ ନେଇ ପଢ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ବୁଝି ନପାରି ପଚାରିଲା, "ଅଙ୍କ ଇଏ ତୋର କି ହିସାବ ମୁଁ ତ ବୁଝି ପାରୁନି । ଗାଡ଼ି ନମ୍ବର ମାନ—ଆଉ କିଛି ତ ନାହିଁ ।"

ସୁରେଶ କହିଲା—"ବୁଝି ପାରିବୁନି । ବର୍ତ୍ତମାନ କଲେଜକୁ ଯେଉଁ ନୂଆ ଆମଦାନୀ ହୋଇଛି ଇଏ ସେମାନଙ୍କର ତାଲିକା । ଆଉ ମାର୍କ ଦେଇଛି କିଏ କେତେ ଦରର । ଏଇ ଦେଖ୍, ୧୦୭ ନମ୍ବର ରିକ୍ସା ଶହେରୁ ସତୁରି ମାର୍କ ପାଇଲା । ତା'ମାନେ ଏଇ ରିକ୍ସାରେ ଯେଉଁ ତରୁଣୀ ଆସିଲେ ତାଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଶହେରୁ ସତୁରି ନମ୍ବର ।"

ବିନୋଦ ହୋ ହୋ ହସି କହିଲା, "ତୁ ଏ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛୁ, ଫୋର୍ଥ ଇୟର କ୍ଲାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତୋର ଲାଭ କଣ ବା ଏଥିରୁ ?"

ସୁରେଶ ବିନୋଦକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଟାଣି ନେଇ ଯାଉ ଯାଉ କହିଲା—"ଭାଇ, ଏ ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରଥମ ନିୟମ ହେଲା ଏଥିରେ ଲାଭ କ୍ଷତିର ହିସାବ କେବେ ଜୀବନରେ ନକର ନାହିଁ । ଏଥିରେ ସ୍ପୋର୍ଟସ୍‌ମ୍ୟାନଙ୍କ ପରି ଜିତିଲେ ହିପ୍ ହିପ୍ ହୁରରେ, ଆଉ ହାରିଗଲେ ବି ହିପ୍ ହିପ୍ ହୁରରେ ।"

ଅତି ହାଲ୍‌କା ଭାବରେ ସୁରେଶ ଏ କଥାଟା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ବିନୋଦ ମନରେ ଇଏ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଧକ୍‌କା ଦେଲା । ମନେ ପଡ଼ିଲା ବନାନୀର ଗତି କଥା । ସିଏ ମଧ୍ୟ ଧରି ନେଇଛି ଏଇ କଥା । ଜୀବନରେ ପ୍ରେମର ପରିଣାମ କିଛି ନୁହେଁ, ଭଲପାଇବା କେବଳ ଚଲାପଥର ଗୋଟିଏ ଆକସ୍ମିକ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରି ଆସି

ଚାଲିଯିବା କଥା । ଠିକ୍ ଯେମିତ ବନାନୀ ତା' ଜୀବନରେ କେଉଁ ଅଜଣା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆସି ଦେଖାଦେଲା ପୁଣି ଅଜଣାରେ ଚାଲିଗଲା । ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇ ବିନୋଦ କ୍ଲାସକୁ ଚାଲିଲା ।

ସେଦିନ କ୍ଲାସରେ ପଶିଗଲା ବେଳକୁ ବିନୋଦ ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସଭା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଚାଲିଛି । ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ ହେଉଛି ଏଇ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟିରେ ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କର ବିଭାଘର ହୋଇଯାଇଛି ତେଣୁ ଫୋର୍ଥଇୟର କ୍ଲାସର ଇଂରେଜୀ ଅନର୍ସ ଛାତ୍ର ମିଶି ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଓ ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କୁ ଚା' ଭୋଜିକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବେ । ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସର୍ବସମ୍ମତି କ୍ରମେ ଗୃହୀତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଉ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଲା ଯେହେତୁ ବିନୋଦ ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ଛାତ୍ର ବିନୋଦ ଏଇ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କୁ ଦେବ ।

ପ୍ରଫେସର ଦାସ ବୟସରେ ପ୍ରାୟ ୩୫ ବର୍ଷ । ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ସେ ଜଣେ ଅତି ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ଥିଲେ । କେବଳ ପଢି ପଢି ସେ ଏତେ ଲୁଚ୍‌ଣିହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର କେତେକ କାରଣ ଯୋଗୁ ବିଭାଘର ହୋଇପାରି ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯ୍ୟାପରେ ସେ ବିଲାତ ଓ ଆମେରିକାର ହାର୍ଭାର୍ଡ ଇଉନିଭରସିଟିରୁ ଫେରି ବିବାହ କରିଛନ୍ତି । କେତେକଙ୍କ ମତ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିବାରୁ ସେ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି । ଅନେକ ମଧ୍ୟ ଏଇ ମତରେ ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହନ୍ତି ।

ବିନୋଦ ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କୁ କଲେଜ ଅଫିସରେ ସାକ୍ଷାତ କରି ତାଙ୍କୁ ଅନର୍ସ ଛାତ୍ରମାନେ ଚା' ଭୋଜିକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା କଥା

ଜଣାଇଲେ । ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଅତି ଆନନ୍ଦର ସହିତ ଗ୍ରହଣକରି ଆସନ୍ତା ଶନିବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ସ୍ଥିର କଲେ ।

× × ×

ଶନିବାରର ସନ୍ଧ୍ୟା—

କଲେଜ କମନ୍‌ରୁମ୍ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରହୋଇ ଉଠିଛି—ଆଲୋକ ଓ ଉଦ୍ୟାନପୁଷ୍ପର ବାହାରେ । ନିମନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରିନ୍‌ସିପାଲ ଶୀଘ୍ର ଆସି ପହଞ୍ଚି ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିନେଉଥାନ୍ତି । କେତେଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ପୋଷାକ ପ୍ରତି ଯତ୍ନବାନ୍ ଥାଇ ବାରମ୍ବାର ତାଙ୍କୁ ସଜାଡ଼ିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ସୁସଜ୍ଜିତ କରି ଆସିଛନ୍ତି, କାରଣ ଯାହା କିଛି ହେଉନା କାହିଁକି ଜଣେ ନୂତନ ତରୁଣୀଙ୍କର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାଇ ନିଜର ଅବଚେତନ ମନରେ ଯେତିକି ତତ୍ପର ହେବାର କଥା ସେତିକି ହୋଇଛନ୍ତି ମାତ୍ର ।

ବିନୋଦ ମଧ୍ୟ ଆସିଛି ସୁସଜ୍ଜିତ ହୋଇ—ଟ୍ରପିକାଲ୍ ସୁଟ୍ ଦେହରେ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ପାଉଡ଼ରର ଚିହ୍ନ ।

ସମସ୍ତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କୁ ।

ଠିକ୍ ଛଅଟାବେଳେ ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଗୋଟିଏ ଧୂସର ରଙ୍ଗର ସୁନ୍ଦର ଷିଡ଼ି ଇଣ୍ଟ ହଷ୍ଟେଲ୍‌ରୁ ବାହାରିଲେ । ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ତରୁଣୀ ସ୍ତ୍ରୀ । ସେ ଆସି ହଲ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରିନ୍‌ସିପାଲ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ

ପାଉଡ଼ରଟି ଆଣିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀ ଆସି ତାଙ୍କର ଚାରିପଟେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେ ।

ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଓ ସୌଷ୍ଠବ ଦେଖି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟିଏ ହତାଶର ଛାୟା ଖେଳିଗଲା । ସେ ହତାଶ କେବଳ ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ଈର୍ଷାର ପ୍ରତିବାଦ । ଏତେ ସୁନ୍ଦରୀ ହୁଏତ କାହା ଜୀବନରେ ଆସିବ କି ନାହିଁ ।

ଏଇ ଅବସ୍ଥାରେ କେଜାଣି କାହିଁକି ବିନୋଦ ସମସ୍ତଙ୍କ ପଛରେ ଥାଇ ଚୁପ୍‌କରି ହଲ୍‌ର ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାର ଏଇ ଅବଗୁଣ୍ଠନ ତଳେ ଯେଉଁ କଜ୍ଜଳ ଆଖିର ସ୍ମୃତି ତା' ମନକୁ ଦହିଲାଇ ଦେଲା କିଏ ଏ ନାରୀ ?

ବନାନୀ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ହୋଇପାରେ ସେ କଳ୍ପନା କରି ପାରିଲାନି । କେତେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସେ କଟେଇଛି ତା'ର କୋମଳ ବାହୁ ବନ୍ଧନ ଭିତରେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଦେହର ମୃଦୁ ଗନ୍ଧ କେବେବି ସେ ପାଇନି ।

ଫେରେଇ ନେଲା ନିଜକୁ ବିନୋଦ । ନା, ମନର ଦୁର୍ବଳତା କେବଳ ନିଜର ସମ୍ପଦ ହୋଇ ରହିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ସେ ସମସ୍ତ ଅମଙ୍ଗଳ ଅଶାନ୍ତିକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ।

ହଠାତ୍ ହଲ୍ ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ ଦେଖିଲା ପ୍ରଫେସର୍ ଦାସ ଓ ପ୍ରିନ୍‌ସିପାଲଙ୍କ ମଝିରେ ବସିଛନ୍ତି ମିସେସ୍ ଦାସ ।

ବିନୋଦର ପ୍ରବେଶ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲା । କିନ୍ତୁ କତିଏ ମାତ୍ର ଦେଖିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ— ସେ ମିସେସ୍ ଦାସ,

ସମସ୍ତ ବାଧା ବନ୍ଧନ ସତ୍ତ୍ୱେ ବିନୋଦ ଓ ମିସେସ୍ ଦାସ ମୁହୂର୍ତ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପରସ୍ପରଙ୍କ ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।

ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ଓଠ ଦି'ଟି କମ୍ପି ଉଠିଲା ।

ବିନୋଦ ମନ ଭିତରେ କିଏ ଡାକି ଉଠିଲା—"ବନାନୀ" ସେତେବେଳକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଳ୍ପାଳାପ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ କେବଳ ବାରମ୍ବାର ଚାହିଁ ରହିଛି ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କୁ । ମିସେସ୍ ଦାସ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଚେଷ୍ଟାର ବାହାରେ ଚାହିଁ ଆଖି ତଳକୁ କରି ନେଉଛନ୍ତି । ଦୁଇଟି ଆଖିର ଆବେଦନ ଭିତରେ ମନର ଅସରନ୍ତି ଆବେଗ କେବଳ ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଉଠୁଛି, "ସତେ ମୁଁ ଭୁଲ କରିଛି ବିନୋଦ ଯେଉଁ ଆଭିଜାତ୍ୟର ମୋହରେ ମୁଁ ତମକୁ ପାଦରେ ଠେଲି ଦେଇଛି ସେ କଣ କେବେ ଫେରି ଆସିବନି ?"

ବିନୋଦ ମନରେ ସହସ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ କେଉଁ ମୋହରେ ଆଜି ବନାନୀ ବିବାହ କରିଛି, ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କୁ । ତାଙ୍କର ଏଇ ବୟସ, ରୁଗ୍ଣଦେହ, ଏଥିରେ କଣ ସୁଖୀ ହବ ବନାନୀ ।

ହଠାତ୍ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଛାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ନିଜେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କୁ । ଏଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁବକଙ୍କ ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ ଭାବିଲା ପରିଚିତର ପୁଣି ପରିଚୟ ଦେବା କଣ ? ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍ଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିସେସ୍ ଦାସ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ନମସ୍କାର ଜଣାଇଲେ । ଆସିଲା ବିନୋଦର ପ୍ରଶ୍ନ । ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ଠିଆହୋଇ କହିଲା—"ମୋର ନାମ ବିନୋଦ ।"

କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ମିସେସ୍ ଦାସ ନିଜର ଅଙ୍ଗାଣନ୍ତରେ ଠିଆହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ ବିନୋଦ ମୁହଁକୁ । ସେଇ ନିକଟର ଉପସ୍ଥିତି ତାଙ୍କ ମନକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଲା । ସତେ, ସେ କେତେ ଦୂରରେ ତାଙ୍କର ଅତି ପରିଚିତ ସ୍ନେହ ଠାରୁ ।

ବିନୋଦ ମୁହଁକୁ ତଳକୁ କରିନେଲା ଏବଂ ମିସେସ୍ ଦାସ ନିଜକୁ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରି ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଆଜିର ଏଇ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦୁଇଟି ବିଧୁର ମନର ପରିଚୟ ପାଇଲେନି କେହି । ପୁଣି ଦୁହେଁ ଫେରିଗଲେ ସେଇ ଅଜଣା ଅପରିଚିତର ନୀଡ଼କୁ ।

× × ×

ଏମିତି ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧ୍ୟା—

ବିନୋଦ ଫେରୁଛି । କଲେଜ ପଢ଼ିଆଟି ମଝିରେ ସେ ଗୋଟିଏ ବ୍ଲକ । ସାମ୍ନାରେ ଇଷ୍ଟ ହଷ୍ଟେଲର ଆଲୋକ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଜଳୁଛି । ଏପଟେ ବଗର୍ଟ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଆଉ ସେ ପାଖର ପାଚେରୀ ଘେରା କଲେଜର ଲମ୍ବା ଫ୍ଲାଟ୍ ସମସ୍ତ ରାସ୍ତାକୁ ଅବରୁଦ୍ଧ କରି ରଖିଛି ।

ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଛଅବର୍ଷ ତଳର ଏମିତି ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧ୍ୟା—

ପ୍ରଥମ କରି ସାକ୍ଷାତ ହୁଏ ବନାନୀ ସଙ୍ଗେ କଟକ ଦେଖାର କେନ୍ଦ୍ରରେ । ଅପରିଚିତାର ନମ୍ର ଚାହାଁଣୀ ତଳେ ଖେଳି ବୁଲୁଥିଲା ଗୋଟିଏ ଯୁବତୀ ମନର ପରିଭାଷା । ମନର ସବୁଜ ସୃଷ୍ଟି ଜଡ଼ିଲା

ତା'ର ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠର ଗୁଞ୍ଜରଣ ଭିତରେ । ଠିକ୍ ଅଳ୍ପର ସବୁ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଚାହିଁଥିଲା—'ବିନୋଦ'

କିନ୍ତୁ ବନାନୀ ନିଜର ପରିଚୟ ଦବାକୁ ଯାଇ ସଲଜ ଗୃହିଣୀଭଳି ମୁହଁ କେବଳ ତଳକୁ କରିଥିଲା । ତା ପରିବର୍ତ୍ତରେ ସଙ୍ଗୀତ ପରିଚାଳକ ପରିଚୟ ତା'ର ଦବାକୁ ଯାଇ କହିଥିଲେ—ଆପଣ ଦୁହିଁଙ୍କର ମିଳିତ କଣ୍ଠର ଦ୍ୱୈତ ସଙ୍ଗୀତ ଯେତେବେଳେ ବେତାର ଜଗତରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେବ ଆପଣଙ୍କ ଅପରିଚିତ ହୋଇ ରହିବାର ଅବସର ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଅପରିଚିତ ହବାର ଅବସର ଆଉ ରହିନ ଥିଲା । ଦୁହିଁଙ୍କର କେବଳ ପରିଚୟ ହୋଇ ନ ଥିଲା, ହୋଇଥିଲା ଦୁଇଟି ତରୁଣ ମନର ବିନିମୟ । ତା'ର ପରେ ପରେ ବନାନୀର ସୁନ୍ଦର ଦେହ ମନ ଭିତରେ ତା'ର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ହାସ ଦେଲା । ବନାନୀର କୋମଳ ବକ୍ଷ ଭିତରେ ତା' ଦେହର ଉଷ୍ମତା ହଜିଗଲା !

କେତେ ରାତି—କେତେ ଉଷ୍ମ ଆନନ୍ଦ ଭିତରେ ବିତିଗଲା ।

ସବୁ ସେଇ ଦୁଇଟି ଆଖିର ଆକର୍ଷଣ । ତା'ର ଯୌବନ ଭରା ମସୃଣ କୋମଳ ଦେହର ଅକଣା ମୋହ ।

ହଷ୍ଟେଲ ଘଣ୍ଟାର ଅଜଣିତ ଶବ୍ଦରେ ବିନୋଦର ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଲା ।

ରାତି ପ୍ରାୟ ୯ଟା—

ବିନୋଦ ଆସ୍ତେ ଉଠିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରିଲା ହଷ୍ଟେଲକୁ— ଉପରେ ନିସ୍ତବ୍ଧ ଧୂସର ଆକାଶ । ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକର ଲୁଚିପଳା ଆଲୋକ ତଳେ ଆକାଶର ଗୋଟି ଗୋଟିକା ତାରା ମଉଳି ପଡ଼ୁଛି । ତା' ସାଙ୍ଗେ ମଉଳି ପଡ଼ୁଛି ବିନୋଦର ମନ ।

ଠିକ୍ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଜ୍ କେତୋଟି ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଲୋକ ବିନୋଦ
ଦେହରୁ ସମାନ୍ତରାଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଉଷ୍ମହସ୍ତେଲର ଘୁଞ୍ଚ
ଉପରେ—ସେପରି ବନାନୀ ନିଜର ଅତୀତ ଦିନର ରୂପକଥାକୁ
ମନରେ ମାତ୍ର ଚାହିଁ ରହିଛି ରୂପେଲି ଚାନ୍ଦକୁ ।

ତା'ର ଆଜି ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଅତୀତର ଏମିତି ଗୋଟିଏ ରାତି । ଠିକ୍
ଏଇବେଳା । ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରରୁ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ସାରି ସେ
ଯେତେବେଳେ ବାହାରି ଆସିଲା ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ, ବିନୋଦ ତାକୁ
ସ୍ୱାଗତ କରି କହିଲା—"ଆଜି ଆମର ଏଇ ଦ୍ୱୈତ ସଙ୍ଗୀତ
ଶ୍ରୋତାଙ୍କ ଦରଦୀ ମନକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିଥିବ । କିନ୍ତୁ ବାଦ୍ ଯିବୁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯିଏ ତା'ର ସ୍ରଷ୍ଟା ।"

ସେତେବେଳେ ସେ ବିନୋଦ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କହିଲା—"ଆମ
ମନର ଉର୍ମୀ ଆନ୍ଦୋଳିତ ହୋଇନି ବୋଲି ଭାବୁଛ କାହିଁକି ?"
—"କାହିଁକି ? ସତେ ତା'ର ଉତ୍ତର ଦେଇ ହବନି ।"

କେଜାଣି କାହିଁକି ଦୁହିଁଙ୍କ ମନର ଅଜଣା ଆକର୍ଷଣ ଆଣି ଅଗରେ
ପଥ ମେଲିଦେଲା । ସତେ ଯେମିତି ହାତ ଠାରି ଟାଣି ନେଲା
ଗୋଟିଏ ଗଭୀର ଅନୁଭୂତିର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ।

ସେଦିନର ସୁନ୍ଦର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ତଳେ ଦୁହେଁ ଚାଲିଲେ ମହାନଦୀ
ଆଡ଼େ । ବାହାରେ ପ୍ରକୃତିର ଅଶାନ୍ତ ଭାବ-ଆଜି ଦୁହିଁଙ୍କ ମନରେ
ଯୌବନର ଦରଦ ଭାଷା ଏକାଠି ହୋଇ ଉଠିଲା । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କି
ଏକାକୀ ପାଇଲେ ପ୍ରଥମ କରି; ମନର ପରିଚୟ ଗଭୀର ହୋଇ ଉଠିଲା
ଦେହର ବିନିମୟରେ । ବିନୋଦର ଉଷ୍ମ ହସ୍ତର ସ୍ପର୍ଶ ତା' କୋମଳ
ଅଙ୍ଗ ଉପରେ ବିଛେଇ ଦେଲା ଶତ ରଜନୀର ଅସରନ୍ତି ସ୍ୱପ୍ନର

ଦେଉଥିଲା । ବିନୋଦର ଉଷ୍ମ ଚୁମ୍ବନ ତା'ର ମୁକୁଳା ବକ୍ଷ ଉପରେ ଯେତିକି ଘନୀଭୂତ ହୋଇ ଆସିଲା କଳ୍ପନାର ସୀମାରେଖା ସେତିକି ଧୂଆଁ ଧୂଆଁ ହୋଇଗଲା ଦିଗ୍‌ବଳୟର ସେପାରିରେ ।

ଶେଷରେ ଦୁଇଟି ବାୟୁଷୀ ମନ ପକ୍ଷ ବାନ୍ଧି ଉଡ଼ିଗଲା ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଲୋକର ପର ପାରକୁ । କେବଳ ଧରାର ଏଇ ସବୁଜ ବକ୍ଷ ଉପରେ ପଡ଼ି ରହିଲା ଦୁଇଟି ଅଦମ ମାନବର ମୁକୁଳା ଦେହ ।
ହଠାତ୍ ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କ ଖୁଁ, ଖୁଁ କାଶରେ ବନାନୀର କଳ୍ପନା ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା ।

× × ×

ବନାନୀ ବାହାଘର ପରର ଏଇ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ବିନୋଦର ଅଧୀର ମନକୁ ପୁଣି ଫେରେଇ ନେଲା ସେଇ ସ୍ମୃତି ବହୁଳ ଅତୀତର ଛବିଳ ଦିନଗୁଡ଼ିକ ଭିତରକୁ । ଦିନର ଆଲୋକ ଓ ରାତିର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ସେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ରୂପର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା । ବନାନୀର ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷର ଗାରିମା, କୋମଳ ଅଙ୍ଗର ସ୍ପର୍ଶ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା'ର ମନର ତନ୍ତ୍ରୀକୁ ଝଂକୃତ କଲା । ବୁକୁ ଥରାଇ ଭିତର ଗଭୀର ନିଶ୍ୱାସ ଯାଇ ମଥା ପିଟିଲା ମୁକ୍ତ ଆକାଶର ବୋହରିରେ ।

"କାହିଁକି ଏ ବ୍ୟଥା ! ଜୀବନର କେଉଁ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦିନେ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିଲା ମନର ଅନ୍ତରାଳରେ ସେ ଆଜି ବାସ୍ତବର ଗାରିମା ତଳେ ସମାଧି ନେଇଛି । ତେବେ ଆଜି ସେଇ ମଲା ମନକୁ ସଜୀବ କରିବାର ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା କାହିଁକି ? ଫେରିବନି

ସେ ଫେରିବେନି"—ବିନୋଦ ମନରେ ବାରମ୍ବାର ଏଇ କଥା ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ଫେରିଯାଏ ଦୂରର ଢେଉଁ କାକଳୀର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସଙ୍ଗୀତ ପରି । ତଥାପି ବିନୋଦ ମନର ବେଦନ ତା'ର ଉତ୍ତର ପାଏନା—ଝୁରି ମରେ ।

ସେଦିନର ସେଇ ଝୁରିଲା ମନକୁ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ କରି ଗୋଟିଏ ବିରହ କଣ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତ ଭାସି ଆସିଲା—

"ଯେ ମନେ ଜଗାଅ ବସନ୍ତର ମଧୁ ମଳୟ,
ଅଣେ, କାମ୍ନା ପ୍ରିୟ ବିରହର ସ୍ମୃତି ଦହନ"...

ବିନୋଦର ସ୍ୱପ୍ନର ଶିଳ୍ପର ସଙ୍ଗୀତର ଏଇ ତୋଫାନ ଭିତରେ ଘୂର୍ଣ୍ଣି ପରି ଆକାଶକୁ ଉଠି ମିଳେଇଗଲା ଆକାଶରେ । ତା'ର ମନ ଫେରିଗଲା ସେଇ ଦିନଟିକୁ ଯେଉଁ ଦିନ ସେ ବନାନୀ ସଙ୍ଗେ ଏଇ ସଙ୍ଗୀତଟି ପ୍ରଥମ କରି ଗାଇଥିଲା କଟକ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରରେ । ଆଜି ପୁଣି ସେ ନିଜକୁ ନିଭେଇ ଦେଲା ଦୀପ ଶିଖା ପରି । ମନର ନୈର୍ଅ ଅପସରି ଗଲା । ସେ ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ପରି ତା'ର ବଂଶୀଟି ଆଣି ଫୁଟେଇଦେଲା ସେଇ ଗୀତଟିର ଆଉ ଗୋଟିଏ ପଦ ଯାହା ସେ ନିଜେ ଗାଉଥିଲା—

ବଂଶୀର ଏଇ ସୁମଧୁର ଧ୍ୱନି ବନାନୀ ମନରେ ବସନ୍ତର ମଳୟ ରଚିଲା । ସେ ହଜେଇ ଦେଲା ଅତୀତର ସ୍ମୃତି ଭିତରେ ନିଜର ନିଜତ୍ୱ । ଛାତ ଉପରୁ ସେ ଚାତକ ପରି ଚାହିଁ ରହିଲା ସେହି ଦିଗକୁ ଯେଉଁଠୁ ଭାସି ଆସୁଛି ତା' ପ୍ରାଣର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି । ନିବୁଜ କାନ୍ଥର ଫାଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ବିନୋଦ ହଷ୍ଟେଲ ବାରଣ୍ଡାର ଗୋଟିଏ ଅଂଶରେ ବସି ଚାହିଁ ରହିଛି ତାଙ୍କର ଘରଟି

ଅଡ଼କୁ । ବଂଶୀର ସୁରେ ସୁରେ ମୁଖରି ଉଠୁଛି ତାଙ୍କ ହୃଦୟର ଅଦରର ସେଇ ସଙ୍ଗୀତଟି । ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣର ସଙ୍ଗୀତ ।

ଦୁଇଟି ପଞ୍ଜୁରୀର ଦୁଇଟି ମୁଦା ପକ୍ଷୀ ପରି ବିନୋଦ ଆଉ ବନାନୀ ମନର କୋହ ମନରେ ମାରି ଝୁରି ମରେ ଦିନ ରାତି ।

ସେଦିନ କଲେଜର ଲନ ଭିତରେ ବିନୋଦ ବୁଲୁଛି । ପଣ୍ଡିଆ ମଣ୍ଡରେ "ସୂର୍ଯ୍ୟ ଘଣ୍ଟାଟି" ଉପରେ ନୂତନ କଲେଜ ଗ୍ଲାସ କେତୋଟି ଝୁଲିପଡ଼ି ପରୀକ୍ଷାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ବିନୋଦ ସେଇଠି ଅଟକି ଗଲା । କେଜାଣି କାହିଁକି ସେଇଠୁ ଆଖି ତା'ର ଲମ୍ବିଗଲା ଲେଡ଼ିସ୍ ହଷ୍ଟେଲ ଅଡ଼କୁ । ଦୃଷ୍ଟିର ଗତି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଖି ତା'ର ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିଲା ହଷ୍ଟେଲ ସୁପରିଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କ ପାଦପୀଠ ଉପରେ । ବାରଣ୍ଡାରେ ଜଣେ କିଏ ତରୁଣୀ ମୁକୁଳା କେଶଗୁଚ୍ଛ ଝୁଲେଇଦେଇ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି କଲେଜ ଅଡ଼କୁ ।

କିଏ ସିଏ ! କେହି ନୁହେଁ—ସେ ସେଇ ବେଦନାତୁର ଆଖି ଦୁଇଟିର ଦରଦୀ ଗୃହିଣୀ । ବନାନୀ ଚାହିଁ ରହିଛି । ଦୂର ଅକାଶର ଚାନ୍ଦଟିପରି ବନାନୀର ମୁଖଶ୍ରୀ ସୁନ୍ଦର ଫୁଟି ଉଠୁଛି । ବିନୋଦ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ବୁଲିଗଲା । କାହିଁକି ଆଜି ଏତେ ତାତି ମନରେ ପୂରେଇ ହନ୍ତସନ୍ତ ହେବ । ସେ ଯାଉଛି···ଯାଉଛି ।

ଲାଇବ୍ରେରୀରେ ଖଣ୍ଡିଏ ପରେ ଖଣ୍ଡେ ବହି ଟାଣିଆଣି ଓଲଟାଇ ବସିଛି । ସେକ୍ସପିୟରଙ୍କ ରଚନାବଳୀ । ସୁନ୍ଦର ଛବି ସମ୍ବଳିତ ନାଟକ ଗୁଡ଼ିକ ଓଲଟାଉଛି । ହଠାତ୍ ଆଖି ପଡ଼ିଲା ଗୋଟିଏ ଛବିଟି ଉପରେ । "ରୋମିଓ ଜୁଲିଏଟ୍'ଙ୍କର ବାଲକନୀ ତଳର ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟ । ଜୁଲିଏଟର ଭାବକାନ୍ତ ଆଖିର ଚାହାଣୀ ଟିକିଟି ପଡ଼ିଛି

ସେମିଓ ଉପରେ । ଅଜ ସେମିଓର ପ୍ରେମାଶଲୁ ଆଖି ଖୋଜି ବୁଲୁଛି ଦୁହିଁଙ୍କର ମିଳନ ପଥର କଳ୍ପନା ।

କେଜାଣି କାହିଁକି ମନ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଆଘାତ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଭଲର ବନାନୀର ଗୃହାଣୀ ତା' ଆଖି ଆଗରେ ନାଚିଗଲା । ହଠାତ୍ ବହିଟି ବନ୍ଦ କରି ଥୋଇ ଦେଇ ଅସିଲା ।—ନା, ଅଶାନ୍ତିର ଶେଷ ନାହିଁ ।

ବାହାର ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ ଦେଖିଲା—ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଅସୁଛନ୍ତି ଲାଇବ୍ରେରୀ ସ୍ୱାଡ଼େ । ବିନୋଦକୁ ଦେଖି ପ୍ରଫେସର ପଚାରିଲେ, "କି ବିନୋଦ, ତମେ ଦୁଇଦିନ ହେବ କ୍ଲାସକୁ ଅସୁନ ।"

ବିନୋଦ ଉତ୍ତର ଦେଲା—'ସାର୍' ଦେହ ଖରାପ ଥିଲା—"
—'ଭଲ ହେଲଣିତ ?'
—'ହଁ ସାର୍—।'
—'ଅଚ୍ଛା ଦେଖ, ତମେ ମୋ ବସାକୁ ଅଜି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ । ଇଟେ ମୋର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ।"

ବିନୋଦ ଏମିତି ଗୋଟିଏ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଘଟଣା ପାଇଁ ଚକିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସାର୍ ମତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ କାହିଁକି ? ସେଇ କାହିଁକିର କଳ୍ପନାରେ ଦିନଟି କଟିଗଲା । ମନଭିତରେ ତା'ର ଶତ କଳ୍ପନା । 'କଣ ସାର୍ ମୋ କଥା କିଛି ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି—ନା ବନାନୀ ସାର୍‌ଙ୍କୁ ମୋ ବିଷୟ କଣ କହିଛି । ଯିବାଦ୍ୱାରା ଅମଙ୍ଗଳ ହେବ ?'

ସନ୍ଧ୍ୟା···ବିନୋଦ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ବାହାରିଲା । ଯଦି ବନାନୀ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହୁଏ ତାହେଲେ ସେ କଣ କହିବ ? ଏତେ ଦିନର ଆଳାପ ପରିଚୟର କୌଣସି ଇଙ୍ଗିତ କଣ ଦେବ ସେ ?

ସବୁ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ବିନୋଦ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କ ବସାରେ । ସମ୍ବାଦ ପାଇ ପ୍ରଫେସର ବାହାରି ଆସିଲେ ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିନୋଦକୁ କହିଲେ— "ଆରେ ବିନୋଦ ତମେ ଆସିଗଲ, ହଉ ବସ । ଅଚ୍ଛା, ତମେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ଏତେ ପରିଚିତ ମୁଁ ଜାଣେନା । ତମେ ଓ ବନାନୀ କଟକ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଅନେକ ଦ୍ୱୈତ ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇଛ ଓ ସୁନାମ ଅର୍ଜିତ ମଧ୍ୟ । ଏଇ କାଲି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମତେ କହୁଥିଲେ । ସତରେ, ମୁଁ ବଡ଼ ଖୁସି ହେଲି । ଅଚ୍ଛା, ତମେ ତ ମତେ ଏକଥା କହିନ ?"

—'ନାଇଁ ସାର୍···'

—'ନାଇଁ ନାଇଁ, ମୁଁ ଜାଣେ ତମେ ସବୁ ଖୁବ୍ ଆଧୁନିକ ହେଲେ ବି ବଡ଼ ରକ୍ଷଣଶୀଳ । ସେ ଆମ ଜାତୀୟତାର ଲକ୍ଷଣ । ଅଚ୍ଛା ବସ, ମୁଁ ବନାନୀକୁ ଖବର ଦିଏ ।'

ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ବନାନୀ ହଠାତ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲା ବିନୋଦର ଆସିବା ଖବର ଶୁଣି । ଅଦ୍ଭୁତ ବେଶୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଫେସର କହିଲେ, "କେବଳ ତୁମେ

ଦୁହେଁ ଦୁଇଟି ପୂର୍ବ ପରିଚିତ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର ମିଳନ ପାଇଁ ବିନୋଦକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛ ।

ବନାନୀ ମନରେ କେଜାଣି କେଉଁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆତଙ୍କ ଖେଳିଗଲା । ଇଏ କି ରହସ୍ୟ । ସତେ କଣ ପ୍ରଫେସର ତା' ଅତୀତ ଜୀବନର କଥା ଜାଣିଛନ୍ତି ?

ପ୍ରଫେସର ଫେରି ଗଲେ ପୁଣି ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍‌କୁ ।

ସମସ୍ତ ଭୀତିତ୍ରସ୍ତ ମନ ଭିତରେ ବି ଗୋଟିଏ ତରୁଣ ଆନନ୍ଦ ଖେଳିଗଲା ବନାନୀ ମନରେ । ଫେରି ଚୁହିଁବାର ଆନନ୍ଦ ପରି ତା' ମନରେ ଅତୀତର ସବୁ ପୁରୁଣା ଦିନଗୁଡ଼ିକର ସ୍ମୃତି ଗୁମୁରି ଉଠିଲା । ସେ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର କରି ସଜାଇଲା । ଅଭିସାରିକାର ବିଳାସୀ ସ୍ୱପ୍ନ ପରି ମନରେ ତାର ଅସୁମାରି ଅପୂର୍ବନ୍ତ ଭାଷା ।

ବିନୋଦ କିନ୍ତୁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । କ'ଣ ସମ୍ବୋଧନ କରିବ ବନାନୀକୁ । ଅତି ଆଦରରେ 'ତୁମେ' କହି ଡାକିପାରିବ ସେ ? କିନ୍ତୁ ବନାନୀ ଯଦି ତାକୁ ଆଦର ନ କରେ ? କି ଚୁହେଁ— ?

ତା' ମନର ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସ୍ତବ୍ଧକରି ବନାନୀ ହଠାତ୍ ପଶିଆସିଲା ଡ୍ରଇଂରୁମ୍ ଭିତରକୁ । ସୁନ୍ଦର ଆଜି ଏଇ ସଂଧ୍ୟାର ସାର୍ଥକତା । ବନାନୀର ସିନ୍ଦୂରଲଗା ମଥା ଉପରେ ଓଢ଼ଣୀ ଟାଣି ବନାନୀ ସତେ ଦିଶୁଛି ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଅବଗୁଣ୍ଠିତା ବଧୂ ପରି । ତା'ର ଚାଲିପାଦରେ ଫୁଟି ଉଠୁଛି ସଜ ଗୋଲାପର କଳିକା । ଦେହର ଅସନ୍ତ ଯୌବନର ତେଜ ।

ହଠାତ୍ ନମସ୍କାର ଜଣାଇଲା ବନାନୀ ।

ବିନୋଦ ହାତ ଟେକି ପ୍ରତି ନମସ୍କାର କରି କହିଲା—'ବସନ୍ତୁ' । ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—'ଦେଖ ବିନୋଦ, ତୁମେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ଗାଅ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ପ୍ରକୃତରେ ଜୀବନରେ ସଙ୍ଗୀତକଳା ଗୋଟିଏ ଅତି ଦରକାରୀ ଜିନିଷ । କିନ୍ତୁ ମୋର କାହିଁକି ସେ ଦିଗରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜନ୍ମି ପାରୁନି ।'

ହଠାତ୍ ବନାନୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା—"ଆପଣ ସଙ୍ଗୀତ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଚନ୍ତି ନା ?"

ବିନୋଦ ମନରେ କିଏ କହିଲା—'ମୋ କଣ୍ଠରୁ ସଙ୍ଗୀତ ତୁମେ ହରେଇ ନେଇଚ ବନାନୀ' କିନ୍ତୁ କେବଳ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ନାଇଁ ଅଜ୍ଞା, ଏଇ ପଢାର ଜଞ୍ଜାଳ ଭିତରେ ସମୟ କାହିଁ ତା'ର ଚର୍ଚ୍ଚା ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ—ଆପଣ—"

ଚମକି ଉଠିଲା ବନାନୀ ବିନୋଦର ଉତ୍ତରରେ । ଅତି ଆପଣାର ସ୍ନେହ ଦେଇ ଯାହାକୁ ସେ ନିକଟରେ ପାଇଥିଲା ସେ ଆଜି କେତେ ଦୂରରେ । ବନାନୀ ଆଉ କିଛି ପଚାରି ପାରିଲାନି ।

ପ୍ରଫେସର ଭିତରକୁ ଉଠି ଯାଇ କହିଲେ—'ତୁମେମାନେ ବସ ମୁଁ ଟିକିଏ ଭିତରୁ ଆସେ ।'

ବନାନୀ ଚାହିଁଲା ବିନୋଦ ମୁହଁକୁ । ତା'ର ହଜିଲା ମନରେ ଫେରି-ପାଇବାର ଆଶା ଯେମିତି ଫୁଟି ଉଠୁଚି । ସେ କହିଲା 'ତମଠାରୁ 'ଆପଣ' ଶୁଣିବା ବଡ଼ ନୂଆ ଲାଗୁଚି ବିନୋଦ ।'

ବିନୋଦ ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ତୁମେ ମୋର ନମସ୍ୟା ବନାନୀ, ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ।

—"କିନ୍ତୁ ଏକଥା କଣ କହୁଚ ବିନୋଦ ।"

—'କହିବାକୁ ତୁମେ ଶିଖାଇଚ ଆଉ ସୁଯୋଗ ଦେଇଚ ।"

ପ୍ରଫେସର ପତ୍ନୀ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କ ପଛରେ ଚାକର୍ ଗୋଟିଏ ଟ୍ରେ'ରେ ଚା' ସରଞ୍ଜାମ ନେଇ ପଶି ଆସିଲା ।

ପ୍ରଫେସର ବସୁ ବସୁ କହିଲେ 'ତୁମେ ବିନୋଦ ଆଉ ରେଡ଼ିଓ-ପ୍ରୋଗ୍ରାମ କରୁନ ବୋଧହୁଏ ?"

—'ହଁ ସାର୍ ।'

ବନାନୀ ତା'ର ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—'କାହିଁକି

ବିନୋଦ ନମ୍ର ଗଳାରେ କହିଲା—'ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଶୁଣୁନାହାନ୍ତି ।"

ବନାନୀ ନୀରବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା—'ତା' ନିଶ୍ଚୟ ।'

ସେତେବେଳକୁ ବନାନୀ ନିଜ ହାତରେ ଚା' ତିଆରି କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇ ଥାଏ । ବିନୋଦ ସମସ୍ତଙ୍କ ଚକ୍ଷୁର ଅନ୍ତରାଳରେ ନୀରବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ ବନାନୀର ସୁନ୍ଦର କୋମଳ ଚମ୍ପକ ଅଙ୍ଗୁଠିଗୁଡିକୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଖି ତା'ର ପ୍ରସାରିତ ହେଲା । ସେଇ ଅଙ୍ଗୁଠିର ପରେ ପରେ ଗୌର ହାତଟିର ରେଖା ଉପରେ ଆଖି ତା'ର ଢଳିଗଲା ବକ୍ଷ ଦେହକୁ । କ୍ରମେ ଗ୍ରୀବା ସ୍ପର୍ଶ କରି କପୋଳ ସଙ୍ଗେ ପରିଚୟ । ସମସ୍ତ ଦେହର କୋମଳ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗେ ଆଖିର ପରିଚୟ ମନକୁ ତା'ର ଦୁର୍ବଳ କରି ଦେଲା । ଆଉ ତା'ର ଭିତରେ କେତେ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସ୍ମୃତି ମନକୁ ଆସିଲା ।

ସେତିକିବେଳେ ବନାନୀ ହାତରେ କପେ ଚା' ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ବିନୋଦକୁ । ବିନୋଦ ଚା'ଟି ନେଇ ଓଠରେ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଅଳ୍ପ ଚାହିଁଦେଲା ବନାନୀ ମୁହଁକୁ । କେଜାଣି କାହିଁକି ବନାନୀ ଅଳ୍ପ ହସି ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇଲେ । ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରଫେସର ମଧ୍ୟ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଅନେଇ ରହିଚନ୍ତି ନିଜ ଚା' କପ୍‌ଟି ଭିତରକୁ ।

ବିନୋଦ ଭାବିଲା—ଜୀବନର କୌଣସି ଦିନରେ ବି ବନାନୀ ଆଉ ସିଏ ଏମିତି ବସି ଉପଭୋଗ କରିଥାନ୍ତେ ସଂଧ୍ୟାର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ । ଗୋଟିଏ ନୀଡ଼ର ଦୁଇଟି ପକ୍ଷୀପରି ଦିନ କଟି ଯାଇଥାନ୍ତା । ହୁଏତ । କିନ୍ତୁ ଆଜିର ଏଇ ଦୃଢ଼ତା ତା' ମନକୁ ହଠାତ୍ ଦୁର୍ବଳ କରି ଆଣିଲା । ନିଜର ଯିଏ ତା' ପାଇଁ ସେ ଅତି ଦୂରରେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବାହାରେ ପଡ଼ି ରହିଚି । ବିନୋଦ ପୁଣି ଚାହିଁଲା ବନାନୀକୁ । ତା' ଆଖିର ମାଦକଭରା ଚାହାଣୀ ମନକୁ ତା'ର ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଲା । ହଠାତ୍ କହିଲା—"ତା'ହେଲେ ମୁଁ ଆସୁଚି ସାର ।"

ପ୍ରଫେସର ଦାସ କହିଲେ—"ଯିବ, ବେଶ୍, ଆସିବ କେବେ ।" ବନାନୀ କହିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲା—"ନିଶ୍ଚୟ ବିନୋଦ ଆସିବ—ଆସିବ ସବୁଦିନ । ତୁମପାଇଁ ମୁଁ ଚିରଦିନ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଚି ।"

ବିନୋଦ ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲା ।

ବନାନୀ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇ ଉପର ବାରଣ୍ଡାରେ ଚାହିଁ ରହିଲା ବିନୋଦର ଯିବା ବାଟକୁ । ସେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

× × ×

ଅଦୃଶ୍ୟ ମନର ଅନ୍ତରାଳରେ ସଦ୍ୟ ଫୁଲର ବାସ୍ନାପରି ଗୋଟିଏ ପରିଚିତ ଦେହର ଗନ୍ଧ ମହକି ଉଠିଲା । ବନାନୀ ସ୍ଥିର ଆଖିରେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ବିନୋଦ କଥା । ତା'ର ସୁନ୍ଦର ଦେହର ସ୍ପର୍ଶ, ଉଷ୍ଣ ଓଷ୍ଠର ଚୁମ୍ବନ—ବଳିଷ୍ଠ ବାହୁର ବନ୍ଧନ ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରାଇ ଆଣିଲା ତା' ଦେହର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋମକୂପକୁ । ଦେହର ଶିହରଣ ଯୌବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛନ୍ଦସଙ୍ଗେ ତରଙ୍ଗ ଖେଳେଇଲା । ବନାନୀ ଭାବିଲା—ନା, ସେ ଭୁଲ କରିନି । ଜୀବନର ହରିଣୀ ପରି ସେ ଯେଉଁ ମୃଗ ତୃଷ୍ଣାର ପଛରେ ପାଗଳ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା, ତା ଆଜି ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ ନିରାଶ କରିନି ତାକୁ । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ହବ—ସେ ଫେରାଇ ଆଣିବ ।

ବନାନୀର ଏଇ ଥରଟିର ସାକ୍ଷାତରେ ବିନୋଦ ମନରେ ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା । ସତେ କଣ ବନାନୀ ମତେ ଭୁଲି ପାରିନି । ତେବେ ସେ ମତେ ଦୂରେଇ ଦେଲା କାହିଁକି ? କାହିଁକି ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ସେ ବିବାହ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା ?

ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ଦିନେ ନା ଦିନେ ସେ ବନାନୀକୁ ପଚାରିବ । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ସାକ୍ଷାତ ହେଲେତ !

ଅନେକ ଥର ଭାବେ ଯିବ ବନାନୀକୁ ପୁଣି ଥରେ ପଚାରିବ—"କୁହ ବନାନୀ ଅତୀତରେ ତୁମେ ମତେ ଭଲପାଉଥିଲ ନା କେବଳ ଛଳନା କରିଥିଲ । ତେବେ କାହିଁକି ତୁମେ ମତେ ଦୂରେଇ ଦେଇଚ । କି ଭୁଲ କରିଥିଲି ମୁଁ ।"

ସେଦିନ ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ଲକ୍ଷ କଲା ପ୍ରଫେସର ହଷ୍ଟେଲରୁ ଚାଉଳନ୍ ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରିଚାଲି । କେଜାଣି କାହିଁକି ତା' ମନଭିତରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା—ଏଇ ନିରୋଳା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଯିବ । ଦେଖା କରିବ ବନାନୀ ସଙ୍ଗେ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ବନାନୀ ତାକୁ ଦେଖା ନଦିଏ ।

ସବୁ ବାଦବିବାଦକୁ ପଛକୁ ପକାଇ ବିନୋଦ ଗଲା ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ବସାକୁ । ବାହାର କବାଟ ଖୋଲା ଅଛି । ସ୍କ୍ରିନ୍ଟି ଠେଲି ଗଲା, କାହାର ଦେଖା ନାହିଁ । ଭାବିଲା କାହାକୁ ଡାକିବ ? ଯଦି କିଏ ଆସେ କଣ କହିବ ତାକୁ ।—ନା, ବରଂ ନିଜେ ନିଜେ ଭିତରକୁ ଯିବ । ହୁଏତ ବନାନୀ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହବ । ସେ କଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ ତାକୁ ଦେଖି ? ନା, ଫେରିଯିବ । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଗୃହଭୃତ୍ୟ ଭିତରୁ ଗଲା ଆସିଲା । ବିନୋଦ ପଚାରିଲା—ବାବୁ ଅଛନ୍ତି ? ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ଯାଇଚନ୍ତି ମିଟିଂକୁ ।

ମା'—

ମା' ଉପରେ, ଆପଣ ଯାନ୍ତୁ ।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ହାତରେ ପୁଣି ଝୁଲେଇ ଗୃହଭୃତ୍ୟ ବାହାରିଗଲା । ବିନୋଦ କିଛି ନଭାବି ହଠାତ୍ ପଶି ଗଲା ଭିତରକୁ । ଦାଣ୍ଡଘରୁ ଗୋଟିଏ ସିଡ଼ି ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଇଚି । ଉପର ମହଲାରେ ଥାନ୍ତି ପ୍ରଫେସର ଦାସ । ସିଢ଼ି ଦେହରେ ପାଦ ଗୁପି ଗୁପି ଉଠିଗଲା ବେଳେ ଭିତରୁ ବନାନୀର ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ସଙ୍ଗୀତର ସ୍ୱର ଅଳ୍ପ ଶୁଭିଲା ବିନୋଦକୁ । ବିନୋଦ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ପିଣ୍ଡାରେ ଗୋଟିଏ ଦରଜା ପାଖରେ । ଦୁଇ ପଟକୁ ଚାହିଁଲା । କେହି ଦେଖା

ନାହାନ୍ତି, ଅସ୍ତେ ଦରଜା ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ରୁମ୍‌ଟି ଖୋଲା । କେବଳ ଟେବୁଲ୍ ଖଣ୍ଡେ, ଚଉକି କେତେଖଣ୍ଡ ଓ ଆଲମିରା । ତା' ପାଖକୁ ଲାଗି ଆଉ ଗୋଟିଏ ରୁମ୍ । ସେଇ ଦିଗରୁ ଶୁଭିଲା ବନାନୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର । ବିନୋଦ ଟିକେ ଶୁଣିଲାଉ ପରେ ପାଦ ଚପି ପଶିଗଲା ରୁମ୍ ଭିତରକୁ । ତା'ର ଆଖି ଆଗରେ ସ୍ୱପ୍ନର କୁହୁଡ଼ି ଜମି ଆସିଲା । କଳ୍ପନାର ରୂପରେଖା ବାସ୍ତବର ପରଶରେ ସତେ ଯେମିତି ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଛି । ତା'ର ଅଲକ୍ଷରେ ସେ ଯାହା ଦେଖିଲା ସେଥିରେ ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତନ୍ତ୍ରୀ ସଜୀବ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତା'ର ମନ ଭିତରେ କେଉଁ ହଜିଲା ଦିନର ସୁପ୍ତ ପିପାସା ଉଷ୍ମ ଅନନ୍ଦ ଭିତରେ ନାଚି ଉଠିଲା ।

ସାମନାରେ ବନାନୀର ମୁକୁଳା ଦେହ ଓ ବକ୍ଷର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ।

ବନାନୀ ବ୍ଲାଉଜ ଓ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିସାରି ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ ସାମନାରେ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ସିନ୍ଦୁର ଲଗାଇବାକୁ ଯାଉ ଯାଉ ହଠାତ ପଛକୁ ମୁହଁ ଦେଲା । ଦେଖିଲା ସାମ୍ନାରେ ବିନୋଦ ।

ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲାନି । କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା —"ବଡ଼ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ଭାବରେ ମୁଁ ପଶି ଆସିଛି ବୋଲି କ୍ଷମା କରିବ ମତେ ।"

ବନାନୀ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନେଇ କହିଲା—'କେତେବେଳେ ଆସିଲ ବିନୋଦ ?'

ବିନୋଦ ବଡ଼ ନମ୍ର ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ମୁଁ ଜାଣେ ବନାନୀ ତମ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ବାଟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ରହିଛି ।

ହୁଏତ ମତେ ଲଜ୍ୟାଦେଇ ଫେରାଇ ଦବ ନଚେତ ଅମର ସବୁ ସ୍ନେହ ଭିତରେ ମତେ ପୁଣି ପାଖକୁ ନେଇ ନବ ।

ବନାନୀ ମୁହଁର ରଙ୍ଗ ବଦଳିଗଲା । ଆଖିରେ ତା'ର ଅନୁତାପର ଚିହ୍ନ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଅବଶ ଲାଗିଲା ତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ବିନୋଦ ହାତକୁ ଧରି ଘର ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଇ କହିଲା—'ତମେ କଣ ପାଗଳ ହୋଇଚ ବିନୋଦ—ଆଜି ଏ ନୂଆ କଥା ତୁମ ମୁହଁରେ କାହିଁକି ?"

"ନୂଆ ହୋଇ ଉଠିପାରିଚ ତୁମେ ବନାନୀ" ବିନୋଦ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଉଠିଲା—"ତୁମର ଶେଷ ଚିଠିଟି ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୋର ମନେ ଅଛି—ମୁଁ ବୁଝିପାରିନି ବନାନୀ, ସତେ ତୁମେ କଣ ଥିଲ—କଣ ଗୃହୁଥିଲ ମୋ ଠାରୁ ।"

ବନାନୀର ଉତ୍ତର ଦବାକୁ ଭାଷା ନ ଥିଲା । ସତେ, ସେ କଣ କରିଚି ତା ଜୀବନକୁ । ଦେହ ମନର କାମନାସ୍ତୂପରେ ସେ ଯେଉଁ ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲା ଆଜି ସେ କେତେ ଦୂରରେ ତା'ର ।

ବନାନୀ ଗୃହିଁଲା ବିନୋଦ ନୀରବ । ସେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବିନୋଦର ହାତକୁ ଧରି ନେଇ ବସାଇ ଦେଲା ସୋଫାରେ । ତା'ପରେ ଭାବିଲା "ମୁଁ ଧୀରେ ସୋଫାର ପଛପଟେ ଠିଆ ହୋଇ ବିନୋଦ ମୁଣ୍ଡର ନରମ କେଶ ଗୁଚ୍ଛକୁ ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଖେଳେଇ ପଗ୍ରୁରିବି—ବିନୋଦ ତମେ ମତେ ଭୁଲି ପାରିବନି—ମୁଁ ବି ତମକୁ ଭୁଲି ପାରିବନି । କିନ୍ତୁ ତା'ର ସମାଧାନ କଣ ତୁମେ କହିପାରିବ ।"

କହି ପାରିଲାନି । କେବଳ ପଗ୍ରୁରିଲା—"ବିନୋଦ ତୁମେ ସବୁଦିନେ ମୋ ପାଇଁ ଯାହା ଥିଲ ସେଇୟା ହୋଇ ରହିଚ ।"

ବିନୋଦ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । କହିଲା—'ତୁମେ ଆଜି ଛଳନା କରନା ବନାନୀ । ତୁମ କଥା କେବଳ କଥାର କଥା ହୋଇ ରହିବ । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବ ଦୁନିଆରେ ତୁମେ ଯେ କେତେ ଦୂରରେ ତା' ତୁମେ ଜାଣନା । ତୁମ ପାଇଁ ମୁଁ କେହି ନୁହେଁ—ତୁମ ପାଇଁ ବିନୋଦ ଯାଇଚି—ଚିରଦିନ ପାଇଁ ମରି ଯାଇଚି ।'

ହଠାତ୍ ବନାନୀ ବିନୋଦ ମୁହଁକୁ ଚିପି ଧରିଲା । ଆଖି ତା'ର ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ବିନୋଦର ଛାତି ଉପରେ ମଥା ଗୁଞ୍ଜି କହିଲା—"ସବୁ ଭୁଲ୍ ହୋଇଚି ବିନୋଦ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଦୂରକୁ ଠେଲି ଦେଇ ଯେଉଁ ଭୁଲ କରିଚି । ଆଜି ତା'ର ପରିଣାମ ମୁଁ ପାଇଚି ବିନୋଦ । ସବୁ ସୁଖ ମୋର ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇଚି ।"

ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଭିତରେ ବିନୋଦ ଭୁଲିଗଲା ସବୁ । ଭୁଲିଗଲା ସେ ଓ ବନାନୀ ଭିତରର ଦୂରତା । ବନାନୀର ମୁହଁକୁ ସେ ହାତରେ ତୋଳି ଆଣି ନିଜ ମୁହଁ ଉପରେ ଚିପି ଧରିଲା । କହିଲା—ମୁଁ ଜାଣେ ବନାନୀ ମଣିଷ ଭୁଲ କରେ—କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଭୁଲ ସେ ଇଚ୍ଛାକରି କରେ ତା' ପାଇଁ ଅନୁତାପ କରି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତରରେ ବନାନୀର ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘ ଶ୍ୱାସ ବିନୋଦର ଛାତିରେ ବାଜି ମିଳେଇଗଲା । ଏଇ ନିଗୂଢ଼ ଆବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ବନାନୀର ସୁପ୍ତ ପ୍ରାଣ ନୂତନ ପରଶରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ସେଇ ନୃତ୍ୟର ତାଳେ ତାଳେ କେଜାଣି କାହିଁକି ଗୋଟିଏ କରୁଣ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଖେଳିଗଲା ତା'ର ଅନ୍ତର ସାରା । କେଉଁ ଏକ ପାଇବା ଓ ହଜାଇବାର ସୀମାରେଖା ଉପରେ ମନର ସବୁ ସ୍ନେହ ଓ ଆନନ୍ଦ, ଦୁଃଖ ଓ ବିଚ୍ଛେଦର ଯବନିକା ଟାଣି ହୋଇ ଆସିଲା ।

ଏଇ କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବନାନୀ ଏକ ନିସ୍ପୃହ ଶିଶୁଟିପରି ବିନୋଦର ବକ୍ଷ ଉପରେ ଲାଗି ରହିଲା ଓ ବିନୋଦ କେଉଁ ଅଦ୍ଭୁତ ପରଶର ଉଷ୍ମତା ଭିତରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେଇ ଭୁଲିଗଲା ।

× × ×

ବିନୋଦ ହଷ୍ଟେଲ୍‌କୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ବିନିମୟରେ ବିନୋଦ ମନରେ ଶତ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସ୍ମୃତି ମନକୁ ତା'ର କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ କରିଦେଲା । ଅତୀତର ମୋହ ଭିତରେ ଆଖି ତଳର ଦିନଗୁଡ଼ିକ ଅତି ଅବୋଧ ହୋଇଉଠିଲା । ବିନୋଦ ମନରେ, ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା । ସତେ କଣ ବନାନୀ ମତେ ଭଲପାଏ—ମତେ ଭୁଲି ପାରିବନି । ମନରେ କେଉଁ ନିଭୃତ କୋଣରେ ସାଇତି ରଖିବା ସ୍ନେହ ପୁଣି ନୂତନ ସବୁଜ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ଆଜି ସେ ଦୁର୍ବଳତା । ଫେରି ପାଇବାର ମୋହ ନିଶ୍ଚେ ଭୁଲ—ଅସମ୍ଭବ । ତେବେ ପୁଣି ଏ ମାୟା ଜାଲ ଫାନ୍ଦ ଲାଭ କଣ ?

ଠିକ୍ ଏଇ ମନର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଭିତରେ ବିନୋଦକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେଇଗଲା ବନାନୀର ଗୃକର । ବନାନୀ ଲେଖିଛି—

ସ୍ନେହର ବିନୋଦ,

ଜୀବନରେ ପୁଣି ଭୁଲ୍ କରୁଛି କି ନା ତା'ର ବିଚାର କରିବାର ଅବସର ନାହିଁ । ହୃଦୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରସର ଭିତରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ମୂଲ୍ୟ ଏତେ ବେଶୀ ଯାହା କି ମଣିଷ କେବେ ଫେରି ପାଇ ପାରେନା ।

ମୁଁ ଜାଣେ ତମ ମୋ ଭିତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ବ୍ୟବଧାନ ଛିଣା ହୋଇଛି ତା' ଭିତରେ ତୁମେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଥିବ । କିନ୍ତୁ ସ୍ନେହ ଭଲପାଇବାର ପରିସର ଭିତରେ ସ୍ଥାନ ବା ସମୟର ବ୍ୟବଧାନ କିଛି ନୁହେଁ । ତୁମ ମନରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ବ୍ୟବଧାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଚି ସେ କେବଳ ଆକାଶ ଓ ପୃଥିବୀ ଭିତରେ ପବନ ପରି ଫାଙ୍କା ଓ ନିରର୍ଥକ । ତେଣୁ ମତେ ଭୁଲ୍ ବୁଝିବନି । ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ — ତୁମର ଅପେକ୍ଷାରେ—

—ବନାନୀ

ବିନୋଦ ଚିଠିଟି ପୁଣି ଥରେ ପଢ଼ିଲା । ବାରମ୍ବାର ପଢ଼ିଲା । ଥରଟିଏ ପଢ଼ିଲା ପରେ ମନରେ ତା'ର ସ୍ୱେତଙ୍କ ମମତା ଲାଗି ଲାଗି ଆସିଲା ବନାନୀ ପ୍ରତି । ଶେଷରେ ମନରେ କେଉଁ ଅସୀମ ଆଶା ଖେଳିଗଲା । ଭାବିଲା—ବନାନୀ ତା'ର—ଚିରଦିନ ତା'ର ।

× × ×

ସେଦିନ ସଂଧ୍ୟା—

ବିନୋଦ କ୍ଷୁଧାର୍ଥ ମନ ନେଇ ଅପେକ୍ଷା କଲା କଲେଜ ପଡ଼ିଆରେ । ପ୍ରଫେସର ସଂଧ୍ୟା ପରେ କୁଆଡ଼େ ବାହାରି ଗଲେ । କ୍ରମେ ବିନୋଦ ଚାଲିଲା ଆଗକୁ । ଆଜି ମନରେ ତା'ର ଆନନ୍ଦ, ଫେରି ପାଇଛି ତା'ର ଅତୀତକୁ ।

ବନାନୀ ଚାହିଁ ରହିଚି ବିନୋଦର ଆସିବା ପଥକୁ । ବିନୋଦ ହଠାତ୍ ପଶିଗଲା ଭିତରକୁ । ସେତେବେଳକୁ ବନାନୀ ଯେମିତି

ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଥିଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବିନୋଦର ଦୁଇ ହାତକୁ ଧରି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଆଜି ଅଶଙ୍କିତ ମନରେ ଦୁଇଟି ବିରହୀ ପକ୍ଷୀ ଫେରି ପାଇଛନ୍ତି ନିଜକୁ । ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ ଦ୍ୱିଧା ନାହିଁ । ବିନୋଦ ଚଉକିରେ ବସୁ ବସୁ କହିଲା—'ସତେ ଆଜି ଅତି ନୂଆ ଲାଗୁଚି ସବୁ ।'

ବନାନୀ ପଚାରିଲା—'ମାନେ'

ବିନୋଦ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା—'ମାନେ' ତୁମେ ଆଉ ମୁଁ ।

ବନାନୀ ଆଉ ଟିକିଏ ପାଖକୁ ଆସି କହିଲା—ହଉ ତମର ସେ ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା ଥାଉ । ତୁମେ ବସ ମୁଁ ଟିକେ ଚା' ଆଣେ ।

ବିନୋଦ ସମୟର ସାର୍ଥକତା ଚାହିଁ, କହିଲା—"ଚା' ଖାଇବାର ହୋଇଥିଲେ ପାଖରେ ଗୁଜରାଟି ଦୋକାନ ଅଛି । ତୁମର ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଜ୍ଞାନ ଏତେ ବେଶୀ ଥିଲାବେଳେ ଚା' ତିଆରରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ଆଚ୍ଛା ବନାନୀ, ତମେ ଏବେ ବି ତ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଚିଠି ଲେଖି ପାରୁଚ—?"

ବନାନୀ ମୁହଁରେ ଲଜ୍ଜ୍ୟାର ଆବରଣ ଖେଳିଗଲା । ସେ କହିଲା—'ବନ୍ଦକର ସେ ବାଜେ କଥା—'

—ତାହେଲେ ଭଲ କଥା ମୁଁ କୁହେ ।

—କଣ କହୁନ—

—ଲାଜରେ ମରିଗଲି ଆଜି ।

ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ଏଇ ଗୀତଟି ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ କରି ଗାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି କହିଲା—ବନାନୀ ଆଜି ସେଇ ଗୀତଟି ତୁମେ ଗାଇବ ।

ବାଘ ଶିଶୁଟି ପର ବନାନୀ ଗାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଯେଉଁ ଗୀତଟି ବନାନୀ ଓ ବିନୋଦ ଅନେକ ଥର ଗାଇଚନ୍ତି । ସେଇ ଗୀତର ପ୍ରତି ତାଳେ ତାଳେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର କେତୋଟି ଗୋପନ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସ୍ମୃତି ଜଡ଼ିତ । ବନାନୀ ହାର୍ମୋନିଅମ୍ ଧରି ଗୀତଟି ଗାଇ ଚାଲିଚି । ବିନୋଦ ବନାନୀର ସେଇ ଆବେଗ ଭରା ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ଚାହିଁ ରହିଚି । ମନର ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ସଙ୍ଗୀତଟିର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଆହୁରି ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ କରି ଆଣୁଚି ମନକୁ ।

ସଙ୍ଗୀତଟି ଶେଷ ହେଲା ବେଳକୁ ବିନୋଦ ବନାନୀର ମୁଣ୍ଡର କେଶ ଗୁଚ୍ଛଗୁଡ଼ିକୁ ହାତର ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ଖେଳାଇ ଖେଳାଇ କହିଲା—ସତେ ବନାନୀ, ତୁମ କଣ୍ଠର ସଙ୍ଗୀତ ଯେଉଁଦିନ ମତେ ପାଗଳ କରିଥିଲା, ସେଥିରୁ ତୁମେ ମତେ ଏବେ ବି ମୁକ୍ତ କଲ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳକୁ ବନାନୀ ବିନୋଦର ଛାତି ଉପରେ ମଥାକୁ ଚାପି ରଖି କେବଳ ନୀରବ ରହିଲା । ବନାନୀର ଉଷ୍ମ ନିଶ୍ୱାସ ବିନୋଦ ଛାତିରେ ଲାଗି ମନକୁ ତା'ର ଉନ୍ମାଦ କଲା । ସେଇ କେତୋଟି ନୀରବ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବିନୋଦ ବନାନୀକୁ ଆହୁରି ପାଖକୁ ଚାପି ଆଣି ଗୋଟିଏ ଉଷ୍ମ ଚୁମ୍ବନ ଆଙ୍କି ଦେଲା ବନାନୀ ମୁହଁରେ । ବିନୋଦ ହାତର ପରଶରେ ବନାନୀର ଅଙ୍ଗସାରା ଶିହରଣ ଖେଳିଗଲା । ସେ ଧୀରେ ବିନୋଦ ହାତରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇ ନେଇ ଯାଇ ବସି ପଡ଼ିଲା ଗୋଟିଏ ପାଖ ଚଉକିରେ ।

କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ଉଭୟେ ନୀରବ । ହଠାତ ବନାନୀ ଭିତରକୁ ପଶି ଯାଉ ଯାଉ କହିଲା—'ବସ ବିନୋଦ ମୁଁ ଚା' ଆଣେ ।'

× × ×

—'ଅନେକ ସମୟ ବସିଗଲ ବନାନୀ, ତାହାହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଏ—

ବନାନୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ । କେବଳ ସ୍ମିତ ହସି ହେଇ ବିଦାୟ ଦେଲା । ବିନୋଦ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା ବେଳେ ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଯାଉ ଥିଲେ । ହଠାତ୍ ବିନୋଦକୁ ଦେଖି ପଚାରିଲେ—'ଆରେ ବିନୋଦ, ତମେ କେତେବେଳେ ଆସିଲ—ଆସ ଉପରକୁ ।'

ସାଙ୍ଗରେ ପୁଣି ବିନୋଦକୁ ଡାକି ନେଲେ ଉପରକୁ । ବିନୋଦ ମନରେ କେଉଁ ଅଛପା ଭୟର ସଙ୍କେତ । ମନ ଭିତରେ କେତେ ବିସମ୍ବାଦର ସୂଚନା । ପ୍ରଫେସର ଚଉକିରେ ବସୁ ବସୁ ଡାକିଲେ ବନାନୀକୁ—'ବନାନୀ, ବିନୋଦ ଆସିଥିଲେ ବସାଇଲ ନାହିଁ । ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ମୁଁ ପୁଣି ଧରି ଆଣିଲି ।'

—'ନାଇଁ ସାର, ଆସିଥିଲି ଫେରି ଯାଉଥିଲି । ମୁଁ ଯାଉଚି ସାର୍, ପରେ କେବେ ଆସିବି ।' ବିନୋଦ ବଡ଼ ବିବ୍ରତ ହୋଇ କହି ଯାଉଥିଲା । ପ୍ରଫେସର ବିନୋଦ କଥାକୁ ବାଧାଦେଇ କହିଲେ—'ମୁଁ ଜାଣେ, ମୋ ପରି ଗୋଟିଏ ନୀରସ ବହି-କୀଟ ସଙ୍ଗେ ତମର ସମ୍ପର୍କ ଭଲ ଲାଗିବନି । କିନ୍ତୁ ଜାଣେ ତମ ପ୍ରତି ମୋର କେତେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶଂସା । ସୂକ୍ଷ୍ମକଳା ସଙ୍ଗେ ତୁମେ ଜଡ଼ିତ । ତୁମମାନଙ୍କର ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ଖୁବ୍ ବେଶୀ । ଶିଳ୍ପୀ ଜୀବନର ଚିନ୍ତାଧାରା ଆମ ପରି ସାଧାରଣ ଜୀବନର ଚିନ୍ତାଧାରାର ବହୁ ଉପରେ । ମୁଁ

ଦେଖିଛି—ଶିଳ୍ପୀ, ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ, ସାହିତ୍ୟିକ ଏମାନଙ୍କର ଜୀବନର ଦର୍ଶନ ଅତି ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର । ତୁମେ ମୋର ଛାତ୍ର ବିନୋଦ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଦିନ ମୁଁ ଜାଣିଲି ତୁମେ ସଙ୍ଗୀତର ଉପାସକ ସେ ଦିନଠାରୁ ତୁମ ପ୍ରତି ମୋର ସମ୍ମାନ ବହୁତ ବଢ଼ି ଯାଇଛି ।'

ବିନୋଦ କେବଳ ପ୍ରଫେସରଙ୍କର ବକ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣି ଯାଉଥାଏ । ବନାନୀ ନୀରବ । ହଠାତ୍ ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—ବନାନୀ ବିନୋଦକୁ ଚା' ଆଣି ଦିଅ ।

ବନାନୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ବିନୋଦ କହିଲା—'ସାର୍, ଯାଉଛି ପରେ ଆସିବି । ମୁଁ ଚା' ଅଳ୍ପ ସମୟ ହେବ ଖାଇଛି ।'

ବିନୋଦ ବିଦାୟ ନେଲା । ତା'ର ଅଜାଣତରେ ଚାଲିବା ପଥ ମନ୍ଥର ହୋଇ ଆସିଲା ।

ଫେରିଲା ହଷ୍ଟେଲ୍‌କୁ ।

ପ୍ରଫେସରଙ୍କର ଏଇ କେତୋଟି ପଦ କଥା ବିନୋଦ ମୁଣ୍ଡକୁ ଚଞ୍ଚଳ କରିଦେଲା । ପ୍ରଫେସରଙ୍କର ତା' ପ୍ରତି କେତେ ସମ୍ମାନ । ସଙ୍ଗୀତକୁ ଯେ ଭଲପାଏ ତା'ର ଜୀବନର ଚିନ୍ତାଧାରା କେତେ ଉପରେ । ବିନୋଦ ଭାବିଲା—ସତେ ପ୍ରଫେସର କେତେ ଉଚ୍ଚ ଧାରଣା କରିଚନ୍ତି ମୋ ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ—ମୁଁ କଣ ସେ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନର ଉପଯୋଗୀ !

ପ୍ରଫେସରଙ୍କ କଥା ତା' ମନରେ କେତେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେଖା ଟାଣି ଆଣିଲା । 'ନା, ମୁଁ ଯେଉଁ ଭୁଲ୍ ପଛରେ ଧାଇଁଛି ତା'ର ଗୋଟାଏ

ଶେଷ ସମାଧାନ କରିବ । ମୁଁ କେହି ନୁହେଁ, ମୋର ମଧ୍ୟ ବନାନୀ କେହି ନୁହେଁ । ତେବେ କାହିଁକି ବନାନୀ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଏଇ ନୂଆ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ?

ବିନୋଦ ମନରେ ଗୋଟାଏ ଆଘାତ ଲାଗିଲା । ମୁଁ ଜାଣି ଶୁଣି ଗୋଟାଏ ଛାଇ ପଛରେ ଧାଇଁଛି କେବଳ ମୋର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ପରି ଗୋଟିଏ ନିରୀହ ଲୋକର ବିଶ୍ୱାସ ପଛରେ ମୁଁ କାହିଁକି ବିଷ ଦେବି ?

ମନର ଚିନ୍ତା ଯେତିକି ଘନେଇ ଆସିଲା ସେତିକି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ସେ । କିନ୍ତୁ ତା'ର ଭିତରେ ବନାନୀ ପ୍ରତି ତା'ର ସମସ୍ତ ଦୁର୍ବଳତା ସଜୀବ ହୋଇ ଉଠିଲା । ବନାନୀ ରୂପର ମୋହ, ଦେହର ପରଶ ମନକୁ ଚଞ୍ଚଳ କରି ଆଣିଲା । ଯୁବକ ମନର କ୍ଷୁଧା ଜୀବନର ସବୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ଗୁପି ଦେଇ ହାତ ଧରି ଆଗକୁ ଟାଣିନିଏ । ସେଇ କ୍ଷୁଧା ବାଦ ଗଲାନି ବିନୋଦ ମନରୁ । ସବୁ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ତା' ମନର ଲାଳସା ତାକୁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ଆଗକୁ ଟାଣୁଛି । ଫେରି ଚାହିଁବାର ଅବସର ନାହିଁ ।

ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଭାବରେ ବିନୋଦ ନିଜକୁ ଅବଶ କରି ହଷ୍ଟେଲ୍‌ର ରୁମ୍ ଭିତରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । କେଉଁ ଏକ ଅଜଣା ବ୍ୟାଧି ଯେମିତି ତାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଛି ।

× × ×

ସାତଟି ଦିନ ବିତି ଯାଇଛି ।

ହଠାତ୍ ବିନୋଦକୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଦେଇଗଲା ବନାନୀର ଚାକର । ବନାନୀ ଲେଖିଛି ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ । ପ୍ରଫେସର ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇଛନ୍ତି । ଫେରିବେ କାଲି । ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ—ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ । ଅବାଧ ହେବନି ।

ବିନୋଦ ଚିଠିଟି ବାରମ୍ବାର ପଢ଼ିଲା । ବନାନୀ କାହିଁକି ଚାହେଁ ତାକୁ ? ସେ ବିଭ୍ରାନ୍ତ । ଯଉ ଜୀବନର ସବୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ସେ ଯେତେବେଳେ ପାଦରେ ଠେଲି ଦେଇ ଚାଲିଯାଇଛି ପୁଣି ଏ ମୋହ କାହିଁକି ?

ତା ଚିନ୍ତା ଭିତରେ ସେ ଦେଖୁଛି ବନାନୀ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟେଇ ଲାଗି ଆସୁଛି ତା ପାଖକୁ । ବନାନୀ ମଥାଗୁଞ୍ଜି ରଖିଛି ତାର ବକ୍ଷ ଉପରେ । ଦେହର କ୍ଷୁଧା ରୂପ ନେଉଛି ନଗ୍ନତା ଭିତରେ । ତା ଯୌବନର ଉଷ୍ମତା ବିନୋଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗେ ମିଶିଯାଉଛି । ନା ସେ ଯିବ ।

ବିନୋଦ ଭାବିଲା-ସେ ଯିବ । ଆଜି ଶେଷଥର ପାଇଁ ପଚାରିବ ବନାନୀ ତୁମେ କାହିଁକି ମତେ ଚାହଁ । ମୋ ଠାରୁ ତୁମେ କି ପ୍ରତିଦାନ ଚାହଁ । ତୁମେ ବା ମତେ ଜୀବନରେ କଣ ଦେଇ ପାରିବ ?

× × ×

ସନ୍ଧ୍ୟା—

ବିନୋଦ ଉଠିଗଲା ବନାନୀର ଘର ଭିତରକୁ ।

ବନାନୀ ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲା ଯେମିତି । ଆସି ଠିଆ ହେଲା ବିନୋଦ ସାମନାରେ । ସୁନ୍ଦର ସୁସଜ୍ଜିତ ବନାନୀ । ବିନୋଦ ଚାହିଁଲା । ବନାନୀ ଆଜ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଚି—ଅସ୍ୱାଭାବିକ ସୁନ୍ଦର ।

—'ଆଜ ବାହାରକୁ ବୁଲି ଯିବା ବିନୋଦ । ସେଇଥିପାଇଁ ଡକାଇଥିଲି ।'

ବିନୋଦ ନୀରବରେ ଯାଇ ବସି ପଡ଼ିଲା ଚଉକିରେ । ଗମ୍ଭୀର ତାର ମୁହଁ । ବନାନୀ ଅଳ୍ପ ଚାହିଁଲା । ତା ପରେ ଧୀରେ ବିନୋଦ ବସିଥିବା ଚଉକି ପଛପଟକୁ ଆସି ତା ମୁଣ୍ଡର ବାଳକୁ ହାତରେ ଖେଳାଉ ଖେଳାଉ କହିଲା—କଣ ମୋ କଥା ଭଲ ଲାଗେନା ? ବିନୋଦ କହିଲା—କେଉଁଠା ଭଲ ଆଉ କେଉଁଠା ମନ୍ଦ ମୁଁ ଏବେ ବି ବୁଝିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇନି ।

ବନାନୀ ଟିକିଏ ନରମି ଗଲା । କହିଲା—"କଣ ହୋଇଚି ତୁମର ବିନୋଦ ।"

ବିନୋଦ କେବଳ ବନାନୀର ହାତକୁ ଟାଣିନେଇ କହିଲା—ବସ । ବନାନୀ ବସିଲା । ଉଭୟ ନୀରବ ।

ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ଆରମ୍ଭ କଲା—'ବନାନୀ ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ କଥା ପଚାରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଚି ।'

ଚୁମ୍ବନ

ବିନାନୀ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା—'କହନ'

ବିନୋଦ କହିଲା—'ଏଠି, ନୁହେଁ ବେସ ଘରକୁ ଚାଲ ।' ବିନୋଦ ପଶିଗଲା ପାଖ ଘରକୁ ।

ବନାନୀ ହଠାତ୍ ଚାକରକୁ ଡାକି କହିଲା—'ଭଲେ ଥା—ବାବୁ ନାହାନ୍ତି । କେହି ଆସନ୍ତି ତ ଖବର ଦବୁ ।'

ବନାନୀ ପଶିଗଲା ପାଖ ରୁମ୍‌କୁ ।

ବିନୋଦ ଗୋଟିଏ ଚଉକିରେ ବସିଚ, କହିଲା 'ଇସ୍ପେ ତୁମର ବେଡ୍‌ରୁମ୍ ବନାନୀ—ନା—'

ବନାନୀ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା—'ସେଇଯୁଆ ମଜେ ହୁଏ ।'

ବିନୋଦ କହିଲା—'ହଁ ବନାନୀ ମୁଁ ତୁମକୁ ପଚାରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି—କହିପାରିବ, ତୁମ ମୋ ଭିତରେ ଏତେ ମମତା କହିଁକି ? ତୁମେ ମୋ ଠାରୁ କ'ଣ ଚାହିଁ—ଆଉ ତୁମେ ମୋତେ କ'ଣ ବା ଦେଇ ପାରିବ ?

ବନାନୀ ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ବିନୋଦର ଦୁଇହାତକୁ ଚୁପିଧରି କହିଲା—"ଛି ସେ ସବୁ ବାଜେକଥା ଧରିବକି ତେ ଲ ମୁଁ ତୁମକୁ କହୁଚି—ଥାଉ ସେ ସବୁ ।"

—କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ କହିବାକୁ ହେବ—

—ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିବିନି ବିନୋଦ, ମତେ କ୍ଷମା କରନା । ଏତିକି ଜାଣ—ତୁମେ ମୋତେ ଭଲ ଲାଗ, ବେଶ୍ ସେତିକି ।

ହଠାତ୍ ବନାନୀ ବିନୋଦ ଉପରେ ମଥା'ଗୁଞ୍ଜି ରଖିଲା । ସେତେ-ବେଳକୁ ବାହାରେ ଅନ୍ଧକାରର କାଳିମା ଲେପିଟି ପଡ଼ୁଛି । ହଷ୍ଟେଲ୍ ଛାତ ଉପରୁ ଶୁଭୁଛି ବୁଲା ପାରିଙ୍କର ଗି, ଗି, ଶବ୍ଦ ।

ବିନୋଦ ବନାନୀର ଓଠ ଉପରେ ନିଗୁଢ଼ ଚୁମ୍ବନ ଗୁଞ୍ଜି ରଖିଲା । ହଠାତ୍ ବନାନୀର ମଥା ଉପରୁ ତା'ର ଲୁଗାଟି ତଳକୁ ଖସିପଡ଼ିଲା । ବିନୋଦ ବନାନୀର କପାଳ ଉପରୁ ତା'ର ଚୂର୍ଣ୍ଣ କୁନ୍ତଳକୁ ହାତରେ ପୋଛି ଅଣୁ ଅଣୁ କହିଲା—"ବନାନୀ, ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହଁ ବନାନୀ—"

ବନାନୀ ଧୀରେ ଭ୍ରୂଲତା ଟେକି ଚାହିଁଲା ବିନୋଦ ମୁହଁକୁ । ଆଖିରେ ତା'ର ମାଦକଭରା ଚାହାଣି । ତା'ର ଆଖିର କଜ୍ଜ୍ୱଳ-ରେଖା ଉପରେ ବିନୋଦ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଚୁମ୍ବନ ଆଣି ଦେଲା । ସ୍ୱାଧୀନ ଉତ୍ତାଳ ପରି ବିନୋଦ ହାତର ଆଙ୍ଗୁଳି ସ୍ପର୍ଶରେ ଖୁଲିଲା ବନାନୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗ ବିନୋଦର ଉଷ୍ମ ସ୍ପର୍ଶରେ ବନାନୀର ଦେହ ଝାଉଁଳିପଡ଼ି ଲେଉଟି ପଡ଼ିଲା ଖଟ ଉପରେ ।

ବିନୋଦ ମନରେ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କୁଆଡ଼େ ହଜିଗଲା । କେବଳ ବନାନୀର କୋମଳ ବକ୍ଷ ଓ ତରୁଣ ଅଙ୍ଗ ଉପରେ ବିନୋଦର ଦେହ ମନ ମିଶିଗଲା ।

ହଠାତ୍ ରୁମ୍ଟି ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଉଠିଲା । ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଦୁଇଟି ଅଙ୍ଗର ଚିହ୍ନ କୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

× × ×

ଅଧ୍ୟାୟ ସପ୍ତଦଶ—

ଗୋଟିଏ ମଟର ଅସି ରହିଗଲା ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଦୁଆର ମୁହଁରେ । କୋଠାର ମଚ୍ ମଚ୍ ଶବ୍ଦ ପାଖେଇ ଆସିଲା ଘରର ଦୁଆର [illegible] । ଗୃହରକ୍ଷୀ ଘୁମନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରୁ ଉଠି ଚାହିଁଲା—ବାବୁ ।

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—ଏ ମହାପ୍ରସାଦ ଉପରକୁ ନେଇ ଚାଲ ।

ପ୍ରଫେସର୍ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ତାଙ୍କ ଜୋତାର ମଚ୍ ମଚ୍ ଶବ୍ଦରେ ବିନୋଦର ଚେତନା ଫେରି ଆସିଲା । ସେ ହଠାତ୍ ଦରଜା ଖୋଲି ଦେଖେ—ସାମ୍ନାରେ ପ୍ରଫେସର୍ ।

? ? ?

ବନାର୍ଜୀର ସମସ୍ତ ଦେହ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ବିଦ୍ୟୁତର ଚମକ ଖେଳିଗଲା । ସାମ୍ନାରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ସମସ୍ୟା—ନିଛକ ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ ଏକ ବିରାଟ ବିପଦ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ମୁଣ୍ଡରେ ତା'ର ସହସ୍ର ଉପାୟର ଚିହ୍ନ ଦେଖାଦେଇ ମିଳେଇ ଗଲା— । ଉପାୟ କଣ ?

ଧୂମ୍ର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ବିନୋଦ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ଉପାୟ ଖୁବ ଠିକ୍ କରିପାରିଲାନି । ଚାହିଁଲା ଝରକାକୁ । ରେଲିଂ ନଥିବା ଝରକା ସେପଟେ କେବଳ ଶୂନ୍ୟ । ତଳକୁ ଚାହିଁଲେ ବହୁତ ଦୂରରେ ଥିବା ମାଟିକୁ ଛୁଇଁବା ଅସମ୍ଭବ ।

ପ୍ରଫେସର ଚଉକିରେ ବସି ଜୋତାରୁ ଫିତା ଖୋଲି ଖୋଲି ପଚାରିଲେ—'ମତେ କିଏ ଖୋଜୁଥିଲା କି ?'

ସରଳ ସପ୍ରୋଟ ଭୃତ୍ୟଟି ସବିନୟ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—'ନାହିଁବାବୁ କେହି ଆସି ନ ଥିଲେ । କେବଳ ବିନୋଦବାବୁ ଆସିଥିଲେ ସାହା…'

ବନାନୀର କପାଳ କୁଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଆସିଲା ।

ପ୍ରଫେସର ଅଳ୍ପ ରହିଯାଇ କହିଲେ—'ଏଇ ଆମ ହଷ୍ଟେଲ୍ ବିନୋଦ ତ !'

—'ଆଜ୍ଞା ହଁ' ଚାକର ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ସେତେବେଳେ ଯାଏ ବନାନୀ ସେମିତ ନିସ୍ତବ୍ଧହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ସେଇ ରୁମ୍‌ର ଦରଜା ସାମନାରେ ।

ପ୍ରଫେସର କେମିତି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ କହିଲେ—"ଜାଣ ବନାନୀ ବିନୋଦଟା ବେଶ୍ ଭଲ ପିଲା । ତାକୁ ଦେଖିଲେ ମୋର ଭାରି ଶ୍ରଦ୍ଧା ହୁଏ ।"

ବନାନୀ କୌଣସି ମତାମତ ନ ଦେଇ ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲା ।

ପ୍ରଫେସର୍ କହିଲେ—ଚୁପ୍ ରହିଲ ଯେ, କଣ ବିନୋଦ ଭଲ ପିଲା ନୁହେଁ ? ବନାନୀ ବଡ଼ କ୍ଷୀଣ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—'କେଜାଣି ମୁଁ ଜାଣେନା ।'

ପ୍ରଫେସର୍ ହଠାତ୍ ତାହାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ—"ଜାଣେନା—ମାନେ । ମୋର ବିନୋଦକୁ ଜାଣିବା ପୂର୍ବରୁ ତୁମେ ଜାଣ ଅଥଚ ତୁମେ ଜାଣନା କହୁଛ ।

ବନାନୀ ମନରେ ତାହାଙ୍କ ଅଜଣା ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସେ ହସ୍ତାଇ କହିଲା—'ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜାଣେ ଏମିତି ମାମୁଲି ଭାବରେ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଏତେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ନାହିଁ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଭଲ କି ମନ୍ଦ ମୁଁ ଜାଣିବି ।'

ପ୍ରଫେସର ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲାପରି ପଚାରିଲେ—"ତମେ ତ ଗୋଟାଏ ନୂଆକଥା କହିଲଣି । ମୋର ଧାରଣା ତୁମର ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ବେଶ୍ ଆଳାପ ପରିଚୟ ଅଛି । ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣ—କିନ୍ତୁ ଏମିତ ଏକ ନୂଆକଥା ଶୁଣୁଚି ତୁମଠାରୁ ।"

ବନାନୀ ମନରେ କଥାଟା ଆହୁରି ଗଭୀର ଭାବରେ ଲାଗିଲା— । ସେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଲା — ବାହାର ଲୋକ ସାଙ୍ଗେ ଆଳାପ ପରିଚୟର ମାନେ ନ ଥାଏ କିଛି । ସେମାନେ ଯେତେହେଲେ ଅଜଣା—ସମ୍ପର୍କହୀନ ଲୋକ । କେବଳ ଭଦ୍ରତା ଖାତିରରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ନମସ୍କାର ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ ମାତ୍ର—"

ବିନୋଦ ମନରେ ବନାନୀର କଥାଟା କେମିତ ଆଘାତ କଲା । ତଥାପି ଏ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ଅବସ୍ଥା ଭିତରେ ତା'ର ଗୁରୁତ୍ୱ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରଫେସର ଦେହରୁ ସାର୍ଟ ଖୋଲି କହିଲେ— "ଗ୍ୟାଣ୍ଟାଟା ବଦଳିବାକୁ ଲୁଗାଟା ଦିଅ ।"

ବନାନୀ କହିଲା— ତୁମେ ଗୋଡ଼ ହାତ ଧୋଇବତ—ଗୁଲି ଗାଧୁଆ ଘରକୁ—ମୁଁ ଲୁଗାଟା ଖୋଜି ନେଉଚି ।

ପ୍ରଫେସର ଚାଲିଗଲେ ଗାଧୁଆ ଘରକୁ । ବନାନୀ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଚାକରକୁ ଗେଷ୍ଟରୁମର ଖୋଲିବାକୁ ପଠାଇ ଦେଇ ଘରଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ବିନୋଦକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ଶୀଘ୍ର ତୁମେ ବାହାର ଯାଅ ବିନୋଦ । ଏତିକିବେଳେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ···ମୁଁ ବାରଣ୍ଡା ଲାଇଟ୍ ଲିଭାଇଦବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚାଲିଯିବ ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପାଇଁ ଲାଇଟ୍ ଲିଭିଗଲା ଓ ତାପରେ ବିନୋଦ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା ବାହାରକୁ । ଷ୍ଟେମାନ୍‌ସର ଏଇ ଶେଷ ଅଧ୍ୟାୟର କର୍ମକୁଶଳତା ଭିତରେ ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସର ଏତେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ବିନୋଦର ଗ୍ରୀବା ଦେଶରେ ଶତ ସ୍ୱେଦରେଣୁ ଫୁଟିଉଠିଥିଲା । ବିନୋଦ ଅତି ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ଭିତରେ ଛୁଟି ଚାଲିଲା ହଷ୍ଟେଲ ଭିତରକୁ । ରୁମ୍‌ର କବାଟଟାକୁ ସବୁ ଶକ୍ତିଦେଇ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଖୋଲି ଦେଇ ବେଡ଼ ଉପରେ ଲମ୍ବହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା ।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସମସ୍ତ ଦେହ ତା'ର ଅବଶ ହୋଇ ଆସିଲା । ଅବଶ ମନ ଭିତରେ ଆକାଶ-ପାତାଳ କେତେ କଥା ଲେଉଟି ପାଉଟି ହେଲା । କି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିଲା ସେ । କିନ୍ତୁ କାହାପାଇଁ ଏସବୁ ? ବନାନୀ—ଯାହା ମନରେ ତା'ର ସ୍ଥାନ ଅତି ସାମାନ୍ୟ—ସମ୍ପର୍କହୀନ ବାହାର ଲୋକପରି !

ନିସ୍ତବ୍ଧ କଳା ରାତି ଭିତରେ ଅମଳର ଗୃହିଣୀରେ ପଡ଼ି ରହିଲା ଅନେକ ସମୟ ।

× × × ×

ବିନୋଦ କ୍ଲାସକୁ ଯାଇନି ।

ହଷ୍ଟେଲରେ ଶୋଇ ରହି ଭାବୁଛି—ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତିଟିର କଥା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପୂର୍ବର ଅନୁଭୂତି ତା' ମନଭିତରେ ପୁଣି ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହେଉଛି—। କାହିଁକି ମୁଁ ଯାଏ, ଆଉ କାହିଁକି ବନାନୀ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଝାଉର ଗୃହାଁଣୀରେ ଗୃହାଁ ଲୁଚିଲେ ଇତ୍ୟେ ବିନୋଦ ମନଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଅବାସ୍ତବ ପ୍ରଶ୍ନ । ଯାହାର ଉତ୍ତର ସେ ନିଜେ ହୁଏତ ଭାବି ପାରନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଭାବନାକୁ ଏକାଠି ଠୁଳକରି ଚିନ୍ତା କଲାବେଳେ ଆଖି ଆଗକୁ ଆସେ ବନାନୀର ସେଇ ମୁକ୍ତ ଅର୍ଦ୍ଧ ଦେହ, ଅବଶ ଗୃହାଁଣୀ । ସବୁ ଚିନ୍ତା ଗୋଳମାଳ ହୋଇଯାଏ । ମନ ଫେରିଯାଏ ସେଇ ଘଡିର ଅନୁଭୂତି ଭିତରକୁ । ସିଏ ପଶି ଯାଇଛି ପୁଣି ବନାନୀର ବେଡ୍‌ରୁମ୍ ଭିତରକୁ । ବନାନୀ ଲାଗି ଆସୁଛି ତା'ର ଅତି ନିକଟକୁ । ରୁମ୍‌ଟି ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଗଲା । କେବଳ କବାଟର ଫାଙ୍କ ଦେଇ ବାରଣ୍ଡା ଲାଇଟିର କେତୋଟି ଆଲୋକ ରେଖା ଆସି ପଡୁଛି ସେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଉପରେ । ବନାନୀ ତା' ଉପରେ ମଥା ଗୁଞ୍ଜି ରଖୁଛି । ଭାଷାହୀନ କିନ୍ତୁ ଆଖିରେ ତା'ର ଲକ୍ଷେ ଅବେଦନ । ଉଷ୍ଣ ସ୍ପର୍ଶ—।

ଚିନ୍ତାର ଡୋରି ଛିଣ୍ଡି ପଡୁଛି । 'ନା, ମୁଁ ଆଉ ସେ ସ୍ୱାର୍ଥୀ ଆଖିର ଶିକାର ହୋଇ ପାରିବିନି । ମୁଁ ଭୁଲ୍ କରିଛି । ଏ ସବୁ କେବଳ ବ୍ୟର୍ଥ ପରିଣାମ—' ବିନୋଦ ମନରେ ଆଘାତ ଆସେ ।

ପୁଣି ତା'ସଙ୍ଗେ ମନେପଡ଼େ ପ୍ରଫେସର ଦାସଙ୍କ କଥା—'ଜାଣ ବନାନୀ ବିନୋଦକୁ ବେଶ୍ ଭଲ ପିଲା।'

ପ୍ରଫେସର କେତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି। କେତେ ସ୍ନେହ ତାଙ୍କର କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ପାରିନି। ତାଙ୍କର ଚକ୍ଷୁର ଅନ୍ତରାଳରେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ସଂସାରଟିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରି ଦେଇଛି।... ବିନୋଦ କିନ୍ତୁ ନିଜକୁ ଦୋଷୀ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ। ତା' ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ, 'ମୁଁ ବା କି ଭୁଲ କରିଛି। ଯଦି ବନାନୀ ଜାଣି ଜାଣି ନିଜକୁ ଅବାଟକୁ ଖସାଇ ନବାକୁ ଚାହେଁ ତାହେଲେ ପ୍ରଫେସର କ'ଣ ତାକୁ ବାଧା ଦେଇ ପାରିବେ? ବନାନୀର ଅଭିଜାତ୍ୟ—ତା'ର ଶିକ୍ଷା ଓ ପରିସର ଭିତରେ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଦୁର୍ବଳ ଓ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଲୋକର ସ୍ଥାନ କେତେ ଦୁର୍ବଳ।

ମନର ଯୁକ୍ତିକୁ ଯେତିକି ଟାଣି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରେ, ସେତିକି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ମନରେ ତା'ର। ଯଦି ବନାନୀ ବେ-ପଥକୁ ଟାଣି-ହୋଇଯାଏ ତା'ର ଅବାଟର ସାଥୀ ପରି ମୁଁ କାହିଁକି ପଥିକ ହେବି?

ଇଏହିଁ ଗୋଟିଏ ବଡ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ ତା' ମନରେ।

ଶୋଇ ରହି ବିନୋଦ ଭାବୁଛି। ଅହୁରି ଭାବୁଛି।

ହଠାତ୍ ଦୂରରୁ ଶୁଭିଲା ଗୋଟିଏ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସଙ୍ଗୀତର ସ୍ୱର। ବିନୋଦ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ହୋଇ କାନେଇଲା। ବନାନୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଭାସି ଆସୁଛି କେତେ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ। କଣ୍ଠରେ ତା'ର ଅବେଗଭରା ଦରଦୀ ଭାଷା।

ବିନୋଦ ପୁଣି ହାତେନେଇଲା, ବନାନୀ ଗାଉଛି—

ଅମା ଅନ୍ଧକାର ରାତି······
ସାଥୀହରା ଆଜି ଭୁଲି ବାଟେଠାଇ ମୁଁ······
ଖୋଜି ବୁଲେ କାହୁଁ ସାଥୀ······

ବିନୋଦ ଶୁଣୁଚି—ଅତୀତର ଶବ୍ଦ ମନରେ ଶୁଣୁଛି । ତା'ର ଭାଷା ଓ ତା'ର ସୁର୍ ଆଜି ରୂପ ପାଇଛି ବନାନୀ କଣ୍ଠରେ । କେଉଁ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ରଚିଥିଲା ଏଇ ସଙ୍ଗୀତଟି । ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରର ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କର ଅନୁରୋଧରେ ଏ ଗୀତଟି ମଧ୍ୟ କେତେଥର ସେ ଗାଇଚି । ତଥାପି ତା'ର ସମସ୍ତ ଆବେଗ ଓ ମାଧୁରୀ ହଜି ଯାଇଥିଲା ତା' ମନରୁ । ସେ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେଇ ଆବେଗ ଅତୀତର ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିଛି ବନାନୀ କଣ୍ଠରେ । ବନାନୀ କଣ୍ଠରୁ ହଜିନାହିଁ ତା'ର ସଙ୍ଗୀତ ।

କେଜାଣି କାହିଁକି ଅତୀତର ସବୁ ଚିନ୍ତା ଓ ଯୁକ୍ତି ଆପେ ଆପେ ମନରୁ ତା'ର ମିଳେଇଗଲା । ବନାନୀର କଣ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତ ଭିତରେ ବିନୋଦ ମନର ସମସ୍ତ ଦୁର୍ବଳତା ପୁଣି ରୂପ ରେଖ ନେଇ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଆଖି ଆଗରେ ବନାନୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ମୃତି ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଆସିଲା ।

ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
ନଂ······
ତା······

ସେଦିନ ପ୍ରଫେସର କ୍ଲାସରୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ବନାନୀ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ପାଇଁ କପେ ଓଭାଲଟିନ୍ ତିଆରି କରି ଆଣି ତାଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲା ବେଳେ ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—"ବସ ବନାନୀ, ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ କଥା କହିବାର ଅଛି ।"

ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଏହିପରି ଭୂମିକା ଦେଖି ବନାନୀ କିଛି ନ ଭାବି ପାରି ତାଙ୍କ କଥାର ଅପେକ୍ଷାରେ ବସିଲା ଖଟେଣ୍ଡ୍ର ଚଉକିରେ ।

ପ୍ରଫେସର ଆଉ କଲେ—'ମନେ ଅଛି ବନାନୀ, କଲେଜ ଖୋଲିଲା ବେଳେ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ପିଲାମାନେ ଚା' ଭୋଜି ଦେଇଥିଲେ ।

ବନାନୀ କହିଲା—"ହଁ, ଦେଇଥିଲେ ତ ।"

—"କାହିଁକି କହିଲ"—ପ୍ରଫେସର ଅଳ୍ପ ହସିଲେ ।

—"ତା' ମୁଁ ଜାଣେନା"—ବନାନୀ କହିଲା

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—"ଜାଣିଛ, ଅଳ୍ପ ଦିନ ତଳେ ତୁମର ମୋ'ର ବିଭାଘର ହୋଇଥିଲା—"

ବନାନୀ ମନରେ କେମିତି ମୃଦୁ ଆଘାତ ଲାଗିଲା—"ହଁ ମନେଅଛି, ମୋର ବିଭାଘର ହୋଇଥିଲା । ସେ ବିଭାଘର ପାଇଁ ମୁଁ ନିଜେ ଦାୟୀ । ଅତୀତର ସବୁ କଳ୍ପନା ଓ ବସ୍ତୁରକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ବିନୋଦର ସବୁ ଆଶା ଓ ମମତାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି, ମୁଁ ବାଛି

ନେଇଥିଲି ତୁମକୁ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ମତେ ଦେଇଚ କଣ ?” ବନାନୀ କେବଳ ଭାବି ଯାଉଥିଲା । ତା’ର ଚିନ୍ତାକୁ ଅଘାତ କଲାପରି ପ୍ରଫେସର ରସିକତା ଦେଖାଇ କହିଲେ—“ଚୁପ୍ ରହିଲ । ଆମର ଛୁଆଘରର କଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣିନା—”

ବନାନୀ ନିଜକୁ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରି କହିଲା—“କହନ୍ତୁ, କ’ଣ କହିବାର ଥିଲା ।”

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—“ମୋର କହିବାର କଥା—ପିଲାମାନେ ତ ଆମକୁ ଗ୍ରୁ’ଭୋଜି ଦେଇଥିଲେ । ଆମର ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ତ ଗୋଟାଏ ଭୋଜି ଦବା ଉଚିତ ।”

ବନାନୀ ସମସ୍ତ କଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏତେ କ୍ଷୁଦ୍ର ବୋଲି ଭାବି ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଉତ୍ତର ଦେଲା—“ନିଶ୍ଚିତ ଦବା କଥା—ମୁଁ ତ ଭାବିଚି ସେଇଆ । କିନ୍ତୁ ଏଠି ବସାରେ ତ ସୁବିଧା ନାହିଁ । କେଉଁଠି ଦବା ଠିକ୍ କଲେ ହବ—”

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—“ହୁଁ, ସେ ଦିଗଟା ବି ମୁଁ ଭାବି ଠିକ୍ କରିଚି । ଅବଶ୍ୟ କଟକରେ ଦବାର ଅନେକ ଅସୁବିଧା ଅଛି, ମୁଁ ଭାବିଚି, ଗୋଟାଏ ରବିବାର ଦେଖି ଭୁବନେଶ୍ୱର ସମସ୍ତେ ପିକନିକ୍ କରି ଯା’ନ୍ତେ । ସେଇଠି ମଧ୍ୟ ଭୋଜିଟାବି ଅମେ ଦିଅନ୍ତେ ।”

ବନାନୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା—“ହଁ, ତା’ହେଲେ ମନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପିଲାମାନଙ୍କର ମତ ନେବା ଉଚିତ—ସେମାନେ ରାଜି ହେଲେ ସେଇଆ ବନ୍ଦ କର ।”

ପ୍ରଫେସର ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ—"ରାଜି ନିଶ୍ଚୟ ହେବେ କିନ୍ତୁ ବାଗିବା କରିବା କଥା ତୁମ ଉପରେ ।"

× × ×

ରବିବାର ।

ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଓ ବନାନୀଙ୍କର ନିମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ ଫୋର୍ଥଇୟର କ୍ଲାସ୍‌ର ଇଂରାଜି ଅନର୍ସ ଛାତ୍ରମାନେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବାହାରିଲେ । ଅନର୍ସ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିନୋଦ ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ସମସ୍ତେ ବସ୍ ଧରିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସକାଳ ସାଢ଼େ ଛ' । ବନାନୀ ତା'ର ଖୋଜିଲା ଆଖିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା ବିନୋଦକୁ । 'ସତେ କଣ ବିନୋଦ ଆସିବ, ହୁଏତ ସେଦିନର ସେଇ ଅନୁଭୂତି ବିନୋଦ ମନକୁ ଦୁର୍ବଳ କରି ଦେଇଥିବ । ନିଶ୍ଚୟ, ବିନୋଦ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ ।'

ବିନୋଦ ମନର ଗମ୍ଭୀରତା ଭିତରେ ବନାନୀ ବରାବର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ତା'ର ଦୁର୍ବଳତା । ଛୋଟ କଥାରେ ସେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼େ । ପୁଣି ଛୋଟ କଥା ଭିତରେ ତା'ର ଭଙ୍ଗା ମନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସେ । କିନ୍ତୁ ବିନୋଦକୁ ଦେଖି ବନାନୀ ମନରେ ଆଉ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲାନି । ବିନୋଦ ଆସିଛି ।

ବସ୍ ଛାଡ଼ିବାର ସମୟ ହେଲା । ପ୍ରଫେସର ପଚାରିଲେ—"ଆମର ସମସ୍ତେ ଆସିଗଲେ ନା—କିଏ ରହିଗଲା ।"

ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ସୁରେଶ ହଠାତ୍ ବାହାରି ପଡ଼ି କହିଲା—"ସାର କେବଳ ଦୁଇଜଣ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଏକ ନମ୍ବର ମିସ୍ ଅଞ୍ଜଳିତା ଓ ଦୁଇ ନମ୍ବର ମିସ୍ ଅରୁନ୍ଧତୀ ଦେବୀ..."

—ତା'ହେଲେ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପ୍ରଫେସର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସୁରେଶ ବଡ଼ ତତ୍ପରତା ଦେଖାଇ କହିଲା—"ସାର ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ କାହାର ଅପେକ୍ଷାକୁ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅପେକ୍ଷା କଲେ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ ।"

ସୁରେଶ କଥାର ଭଙ୍ଗୀକୁ ସମସ୍ତେ କିନ୍ତୁ ବୁଝି ପାରିଲେ । ତେଣୁ ବିନୋଦ ତାକୁ ଟାଣି ନେଇ କହିଲା—"ତୁ ସୁରେଶ ସବୁ ଜାଗାରେ ସେମିତି ବକାବକି କରୁଚୁ ।"

ସୁରେଶ ବିନୋଦ ହାତକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ତାକୁ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ କହିଲା "କଣ ଭୁଲ କହୁଚି କି ବେ । ଆମେ ସିନେମା ଟିକେଟ କରି ଅପେକ୍ଷାରେ ସେ' ଦେଖି ପାରିବୁ ନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ଦଦ୍ଧମାନେ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରତ ହୋଇ ହିଯ୍ୟାଡ଼େ ରହିଯିବେ ।"

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—'ମୁଁ ଜାଣେ ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ତୁମ-ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯିବାକୁ ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କଲେ । ଶିକ୍ଷା ପାଇଲେ ବି ତାଙ୍କର ରକ୍ଷଣଶୀଳତା ଯାଇନି ।"

—"ନାଇଁ ସାର ସେମାନଙ୍କର ଆମ ସଙ୍ଗେ ଚଳାଚଳ ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି ତେବେ ଏମିତି ଏମିତି ଏକ ସଙ୍ଗ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ···

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆଉ ଜଣେ ଛାତ୍ର ବାହାରି ପଡ଼ି କହିଲା—"ସାର୍ ଆପଣ ଯାହା କହିଲେ ସଙ୍କୋଚ ଭାବ ଛାଡ଼ି ନାହାନ୍ତି !"

ସୁରେଶ ମନକୁ କଥାଟା ଯାଉ ନ ଥାଏ । ସେ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ କହି ସାର ଟିକେ ନ ଶୁଣିଲା ପରି କହିଲା—"ହଁ ବେ, ସଙ୍କୋଚ ଭାବ

ଛାଡ଼ି ନାହାନ୍ତି···ଅନ୍ୟବେଳେ ତ ସଙ୍କୋଚ ନାହିଁ । ଏତେବେଳେ ସଙ୍କୋଚ ଭାବ । କିଏ କଣ ବାହା ହେଇ ପଡ଼ୁଛି ।"

—"କହୋ କ'ଣ କହୁଛ ସୁରେଶ," ପ୍ରଫେସର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସୁରେଶ ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ମୁଁ କହୁଥିଲି ସେମାନେ କୋଡ଼ିଏ ପରସେଣ୍ଟ ବାଲା ନା—ସେଇଥିପାଇଁ ସଙ୍କୋଚ କରୁଛନ୍ତି ।"

ସମସ୍ତେ ଠୋ ଠୋ ହସି ଉଠିଲେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରଫେସର ବୁଝି ପାରିଲେନି । ତେଣୁ ପଚାରିଲେ—"ସେମାନେ ତ ଭଲ ଛାତ୍ର ଅନ୍ତତଃ ତମଠୁ ବି ।"

ସୁରେଶ ଅନ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଆଡ଼େ ମୁହଁ ବୁଲାଇ କହିଲା—"ଅବେ କହି ଦେନା କୋଡ଼ିଏ ପରସେଣ୍ଟ ଅସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲି···"

ଆଉ ଅପେକ୍ଷା ନାହିଁ, ବସ୍ ଛାଡ଼ିଲା ।

ସହରର ବାହାରେ ବସ୍‌ର ଦ୍ରୁତଗତି । ରାସ୍ତା ଦୁଇପଟରେ ସୁନ୍ଦର ସବୁଜ ଦୃଶ୍ୟ । ବନାନୀ ଦେଖୁଛି—ରାସ୍ତା କଡ଼ର ଛୋଟ କ୍ଷେତ କୋଣି କୋଣିଆ ହୋଇ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ଦୂରକୁ, ଯେଉଁଠି କେତୋଟି କୁଡ଼ିଆ ପରି ଘର । ସକାଳ ଖରାରେ ଘରର ମଥାନ ଉପର କାକର ଚିକ୍ ଚିକ୍ ଦିଶୁଛି । ପୁଣି ଘର ସାମନା କଦଳୀ ଗଛର ଗହଳି ତଳେ ଦୁଇଟି ଝିଅ କୂଅମୁଳୁ ପାଣି କାଢ଼ୁଛନ୍ତି । ଦେହର ବସନ ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଲୁଚାଇ ନ ରଖି ନଅଣ୍ଟ ପଡୁଛି । କି ସୁନ୍ଦର ବଳିଷ୍ଠ ଦେହ—ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷ ।

ବନାନୀକୁ ଆନନ୍ଦ ଲାଗୁଛି ।

ଆନନ୍ଦ ଲୁଟୁଛି ବସ୍‌ରେ ବସିଥିବା କଲେଜ ଛାତ୍ରଙ୍କ । ବନାନୀର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁ ଉପରେ ବାହାରର ଖରା ଓ ଗଛର ଛାଇ ଘସି ହୋଇ ଚାଲିଯାଉଛି ମେଘ ପାହାଡ଼ରେ ଚନ୍ଦ୍ରମାର ଠାଣି ପରି । ଚଞ୍ଚଳ ପବନର ପରଶରେ ଅଳସ କେଶଗୁଚ୍ଛ ନାଚି ନାଚି ଯେତିକି ତରଙ୍ଗ ଖେଳାଉଛି, ସେତିକି ଥରେ ଉଠୁଛି ତରୁଣୀ ପ୍ରାଣର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ର ଗୋପନରେ ନିରେଖି ଚାହୁଁଛନ୍ତି ବନାନୀ ମୁହଁକୁ । କେତେବେଳେ ଦୁଇଟି ଛାତ୍ର ଚାହିଁଥିବା ବେଳେ ତୃତୀୟ ଛାତ୍ର ଲକ୍ଷ କରିପାରି ସଙ୍କୋଚରେ ମୁହଁକୁ ବୁଲାଇ ଦଉଛି । କିନ୍ତୁ ବନାନୀ ତା' ଆଖିର ଗଗଲସ ତଳେ ବେଳେ ବେଳେ ପ୍ରକୃତିର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମୁହଁକୁ ବୁଲାଇ ଅପଲକ ଚାହାଁଣୀରେ ଚାହିଁ ରହୁଛି ବିନୋଦକୁ ।

ବିନୋଦ ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର —

ସମସ୍ତେ ଓହ୍ଲାଇଲେ କେଦାର-ଗୌରୀ ନିକଟ ଡାକବଙ୍ଗଳାରେ । ସେତିକିବେଳକୁ ବିଭିନ୍ନ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଠିକ୍ ହେଲା । କେତେକ ଚାହିଁଲେ, କେଦାରଗୌରୀରେ ସ୍ନାନ ଶେଷ କରି ଖଣ୍ଡଗିରି ଯିବାକୁ । ଅନ୍ୟ କେହି ସେଥିରେ ଏକମତ ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ ଶେଷରେ ବନାନୀଙ୍କ ଉପରେ ମତାମତ ଛାଡ଼ି ଦିଆଗଲା ।

ସ୍ଥିରହେଲା କେଦାର ଗୌରୀରେ ସ୍ନାନ ଶେଷକରି ଜଳଖିଆ ଖାଇ ସମସ୍ତେ ଖଣ୍ଡଗିରି ଯିବେ । ତେଣୁ ଫେରିଆସି ଏଠି ଖିଆପିଆ ସାରି କଟକ ଫେରିଯିବେ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ । ସମସ୍ତେ ରାଜି ହେଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ଖଣ୍ଡଗିର ବସ୍ ଅନେକ ଡେରି ଅଛି । ସମସ୍ତେ ଗାଧୋଇ ବାହାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ବନାନୀ ଯିବାକୁ ସଙ୍କୋଚ କଲେ । ପ୍ରଫେସର ପଚାରିଲେ—"ତୁମେ କଣ କେଦାରଗୌରୀରେ ଗାଧୋଇବ ନାହିଁ ?"

ବନାନୀ ବଡ଼ କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ କହିଲା—"ନା, ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ—"

ପ୍ରଫେସର ତାଙ୍କ କଥାରେ ବାଧା ଦେଇ କହିଲେ—"କେଦାର-ଗୌରୀ କୁଣ୍ଡଟାତ ବାଥ ରୁମ ନୁହେଁ, ଏଠି ଯିଏ ଗାଧୋଇବାକୁ ଆସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଝିରେ ଗାଧୋଏ । ତେଣୁ ତୁମର ଆପତ୍ତି କଣ ?

—"ଆପତ୍ତି ମାନେ ଏତେ କଲେଜ ଛାତ୍ରଙ୍କ ମଝିରେ ଅନ୍ତତଃ..."

—"କିଛିନାହିଁ, ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ତ ଏଠି ଏକାଠି ସବୁବେଳେ ଗାଧୋଉଛନ୍ତି ।" ପ୍ରଫେସର କହିଲେ ।

ବନାନୀ ତାଙ୍କୁ ବାଧାଦେଇ କହିଲା—"ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀ ଗାଧାନ୍ତି କେବଳ ମନରେ ଧର୍ମ ଭାବ ନେଇ । କିନ୍ତୁ ଏମିତି ଗାଧୋଇବାଟା କ'ଣ ରୁଚି ସମ୍ମତ ।"

ପ୍ରଫେସର ହସିଉଠି କହିଲେ—"ତୁମେ ଠିକେ ସେଇ ଧର୍ମଭାବ ମନରେ ଜାତ କରାଇ ଗାଧୋଇ ଯାଅ—ଏମାନେ ଗାଧୋଇ ସାରି ଆସନ୍ତୁ ତୁମେ ଯିବ । ଏତେ ସୁନ୍ଦର ପାଣିରେ ଗାଧୋଇବାକୁ ତମର ଇଚ୍ଛା ହେଉନି ?"

ସେତେବେଳକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଗାଧୋଇ ବାହାରିଲେଣି ।

ଖଣ୍ଡଗିରି ବସ୍ ସମୟ ଆଉ ଅଧଘଣ୍ଟା ଅଛି । ତା' ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତେ ଜଳଖିଆ ଖାଇ ନବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଅବଶ୍ୟ ସେ ସମସ୍ତ ଭାର ବନାନୀ ନେଇଚନ୍ତି । ତାଙ୍କ କାମରେ ତତ୍ପରତା ନ ଥିବାର ପ୍ରଫେସର ବେଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପାରିଚନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଗୋଟାଏ ପରିହାସ ଛଳରେ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ—"ମୁଁ ଦେଖୁଚି ବନାନୀ ତୁମେ ଟିକେ ସଙ୍କୋଚ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଚ ।...କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ ତ ତୁମର ପୂର୍ବ ପରିଚିତ ବନ୍ଧୁ, ତାକୁ ଏତେବେଳଯାଏ ଜଳଖିଆ ଦେଇନ ମଧ୍ୟ—"

ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନେ ଏହି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭୂମିକାରେ ସାମାନ୍ୟ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ ପରିଚିତ—ବନ୍ଧୁତା ?

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପ୍ରଫେସର ନିଜର ଅବସ୍ଥା ବୁଝି ପାରି କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ—"ଓ, ମୁଁ ବୋଧହୁଏ କହିନି । ବନାନୀ ଓ ବିନୋଦ ଆଗରୁ ବେଶ ପରିଚିତ । ଦୁହେଁ ଥିଲେ ବେତାରକେନ୍ଦ୍ରର ଶିଳ୍ପୀ । ଉଭୟେ ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଗାଇ ପାରନ୍ତି ।"

ବନାନୀ ଟିକିଏ ବିରକ୍ତି ମିଶା ସ୍ୱରରେ କହିଲେ—"ମୋ ନିଜର ବିଜ୍ଞାପନ ଦବାର ଦାୟିତ୍ୱ ମତେ ଦେଇ ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଜଳଖିଆଟା ଖାଇନେଲେ ।" ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲେ—"ଆପଣମାନେ ବସନ୍ତୁ ।"

ସେତେବେଳକୁ ବନାନୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଚି ବିନୋଦ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ପଡ଼ିଚି । "କେଜାଣି ବିନୋଦ ହୁଏତ ଚାହୁଁ ନ ଥିବ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ପରିଚୟର ସନ୍ଧାନ ଏହି ଛାତ୍ରମାନେ ପାଇବା ।" ବିନୋଦ ପ୍ରଫେସରଙ୍କର ମୂଳ ଭୂମିକାରେ ଅସ୍ଥିର

ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । "ହୁଏତ ଏଇ ଭୂମିକାର କ୍ରମ ବିକାଶ ଯେତେବେଳେ ସତ୍ୟର ପରିଚୟ ପାଇବ ସେତେବେଳେ ଦୁନିଆ ଦାଣ୍ଡରେ ପ୍ରଫେସର, ବନାନୀ ଓ ମୁଁ ତନୋଟି କକ୍ଷଚ୍ୟୁତ ଗ୍ରହପରି ଧ୍ୱଂସ ମୁଖରେ ଶେଷ ହେବୁ ।" ଅଜଣା ଭୟରେ ବିନୋଦର ମନ ଦବିଗଲା ।

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ବନାନୀ ବିନୋଦ ହାତରେ ଜଳଖିଆ ଥାଳି ଦେଇ ଦେଇ କହିଲା—"ତମକୁ ବେଶୀ ଦଉନି ଯେ—"

ବିନୋଦ ସାମାନ୍ୟ ହସି ଦେଲା ।

ଏତେ ସମୟ ଧରି ଯେଉଁ ନିର୍ଜୀବ ଜଡ଼ତା ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଜମି ଆସିଥିଲା ତାକୁ ପ୍ରଥମ କରି ଦୂର କରିବାକୁ ଚାହିଁଲା ବନାନୀ । ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଭୂମିକାରେ ସେ ନିର୍ଭର ହୋଇ ପାରିଲା ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ ହୁଏତ ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମନରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ସ୍ଥାନ ପାଇବନି । ତା'ପର ପରଠାରୁ ବନାନୀ କ୍ରମେ ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ ନିର୍ଦ୍ୱନ୍ଦରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ବସ୍ ଚାଲିଲା ଖଣ୍ଡଗିରି ।

ଖଣ୍ଡଗିରିର ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଉପରେ ଐତିହାସିକ କମ୍ବଦନ୍ତୀକୁ ଆଖି ପକେଇ ଚାଲିଚନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ର । କିନ୍ତୁ କେବଳ ବନାନୀ ତା'ର ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଚିନ୍ତା ନେଇ ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଆଗେଇ ଚାଲିଚି । ଦୂରର ଏକ ଉଚ୍ଚ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଦେଖୁଚି ତଳ ଦୁନିଆର ସୁନ୍ଦର ଆଭରଣ । ବିରାଟ ନୀଳ ଆକାଶ ତଳେ ସବୁଜ ମାଟିର ବିସ୍ତାର—ଦୂରର ପାହାଡ଼—ପାହାଡ଼ ପରେ ପାହାଡ଼ । କେତେ ସୁନ୍ଦର—

ସେତେବେଳକୁ ବିନୋଦ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା ବନାନୀର ଶିଲ୍କ ଶାଢ଼ୀ ତା'ର ବକ୍ଷ ଉପରେ ଲହଡ଼ୀ ଖେଳି ଉପର ପବନ ସାଙ୍ଗେ ଲୋଟି ପଡ଼ୁଛି । ମଥାର କେଶ ମନର ଅସଂଯତ ଚଞ୍ଚଳତାପରି ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ଉଡ଼ୁଛି । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଲକ୍ଷରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା ।

—ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି ନା—ବିନୋଦ ପଛପଟୁ ପଚାରିଲା ।

ବନାନୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନ ଥିଲା । କାରଣ ସେ ତା'ର ଗଗଲ୍ସ ତଳୁ ବେଶ୍ ଲକ୍ଷ କରୁଥିଲା ବିନୋଦର ଗତି । ବିନୋଦ ମନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରନ୍ଧ୍ର ସଙ୍ଗେ ସେ ପରିଚିତା । ଜାଣେ କେତେ-ବେଳେ କେଉଁ ଦୁର୍ବଳତାର ସୁବିଧା ଉପରେ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ସେ ହଠାତ୍ ଭୁଲିପଡ଼ି କହିଲା—"ସତେ, ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଆବହାୱା ଭିତରେ ମଣିଷ ସବୁ ଭୁଲିଯାଇ ପାରିବ । ମୁଁ ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ଏଠିକି ଆସିଥିଲି । ଝାପ୍‌ସା ମନେ ପଡୁଛି, ଏ ସ୍ଥାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ । ଅଚ୍ଛା, ସ୍ତୁପ ଉପରେ କେଉଁଠି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପୋଖରୀ ଅଛି ମନେ ପଡୁଛି । ଚାଲ ଦେଖିବା—"

ଦୁହେଁ ଚାଲିଲେ ଖଣ୍ଡଗିରିର ଉପରକୁ—ଆହୁରି ଉପରକୁ । ବନାନୀ ପଛକୁ ଚାହିଁଲା—କେହି ନାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ତଳେ ରହି ଯାଇଛନ୍ତି । ହଠାତ ବନାନୀ କହିଲା—"ଶୁଣ ବିନୋଦ ମୁଁ ତୁମର ଗୋଟାଏ ଫଟୋ ନେବି ।"

ବିନୋଦ ପ୍ରତିବାଦ କରି କହିଲା—"ମୋର, ନା—ମୋର ଫଟୋ ତୁମେ ନେବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ମୋ ଫଟୋ ତୁମେ ନେଇ ଲାଭ ବା କ'ଣ ?"

ବନାନୀ ଅବାଧ୍ୟ ଶିଶୁ ପରି କହିଲା—"ସେ କଣ ବିନୋଦ । ସେଥିରେ କ୍ଷତି କ'ଣ ଅଛି କହିଲ !"

ବିନୋଦ ଟିକେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲା—"ସବୁକଥାରେ ଲାଭ କ୍ଷତିର ହିସାବ ନେଇ ହୁଏନା— ଅଳ୍ପ କହିପାରିବ, ଆମର ଅଗର ଯେଉଁ ଫଟୋ ଥିଲା, ସେ ହୁଏତ ତୁମ ପାଖରେ ଥିବ ।"

ବନାନୀ ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲା—"ନା, ମୁଁ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଆସିଚି ଆମ ଘରେ ।"

ବିନୋଦ ଠିକ୍ ଜାଣିଥିଲା—"ମୁଁ ଜାଣେ ବିବାହ ପରେ କୌଣସି ଝିଅ ଜଣେ ବାହାର ଅପରିଚିତ ଲୋକର ଫଟୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣିବାକୁ ସାହସ କରିବନି—ତୁମେ କିଛି ଭୁଲ କରିନ—ସ୍ୱାଭାବିକ । କିନ୍ତୁ ଅଜିବ ଫଟୋ ନେଲେ ଘରେ ରଖି ପାରିବତ ।"

—"ସେ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କାହିଁକି କରୁଚ ?" ବନାନୀ ବାଧା ଦେଲା ।
—"ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ସମ୍ପର୍କହୀନ ଅପରିଚିତ ଲୋକ ନା—ମୁଁ କେବଳ ନମସ୍କାର ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ମତେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ସୁବିଧା ସଂଯୋଗ ଦେବା କଣ ଠିକ୍ ତୁମର ?"

ବନାନୀ ହଠାତ୍ ବିନୋଦର ହାତକୁ ଚିପି ଧରିଲା । ସେ ଜାଣେ ବିନୋଦ ସେଦିନ ଶୁଣିଚି ଯାହା ସେ ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ କହିଥିଲା । ସେ ତାକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା—"ମୁଁ ଜାଣେ ବିନୋଦ, ତୁମେ ଯାହା କହୁଚ ସେ ମୋର ମନର କଥା ନୁହେଁ ।"

—"ତୁମର ମନର କଥା କେଉଁଠା ଜାଣିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ବନାନୀ । ତୁମ ମନ ଯେ କେତେ ନିର୍ମମ ଓ ନିଷ୍ଠୁର ତା' ମୁଁ ଜାଣେ । ଜୀବନର ଶେଷ ଧକ୍କା ତୁମଠୁଁ ପାଇଲା ପରେ ତୁମର ମନର କଥା ଜାଣିବାକୁ ମତେ ଅବସର ମିଳିଛି ।"

—ମତେ ଆଉ ଭୁଲ ବୁଝନା ବିନୋଦ । ମୁଁ ତୁମ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ଧକ୍କା ଦେଇଛି ସେଥିପାଇଁ ତୁମ ପାଦଧରି କ୍ଷମା ମାଗି ନେଇଛି । ଆଉ ସେଇ ଭୁଲ ପାଇଁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ମୋ ଜୀବନକୁ ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରି ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ମୁଁ ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ଯାହା କହିଥିଲି ସେ କେବେ ମୋ ମନର କଥା ନୁହେଁ । କେବଳ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ମନର ସନ୍ଦେହକୁ ଦୂରକରି ଦେବା ପାଇଁ ମୁଁ ସେତିକି ମାତ୍ର କହିଛି—

ବିନୋଦ ତେଜି ଉଠିଲା, କହିଲା—"ମୁଁ ବୁଝି ପାରେନା ବନାନୀ ଜୀବନରେ ତୁମେ କି ଖେଳ ଆରମ୍ଭ କରିଛ । ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ ଓ ସରଳ ଲୋକକୁ ଏମିତି ଠକିବାର ଚେଷ୍ଟାକରି କି ସୁଖ ତୁମେ ପାଇବ ଜୀବନରେ । ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଏମିତି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କାହିଁକି କରୁଛ ?"

ବନାନୀ ଚମକି ଉଠିଲା । କହିଲା—"ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଜୀବନକୁ ମୁଁ ନଷ୍ଟ କରୁଛି ? ତୁମେ ଜାଣିନା ବିନୋଦ—ମୁଁ ସେ ଭୁଲ୍ କରିନି କରିବି ନାହିଁ ମଧ୍ୟ । ମୁଁ ଜାଣେ ମୁଁ ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ କେବେ ଅବହେଳା କରିନି, ଅନାଦର କରିନି । ତାଙ୍କର ମୋଠାରୁ ଯାହା ପ୍ରାପ୍ୟ ତା'ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀଭାବରେ ବରାବର ଦେଇ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ନ ଦେଇ ମୁଁ ଯେ ମୋ ଜୀବନକୁ

ନଷ୍ଟ କରି ବସିଚ, ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ ତୁମର ଦୟା ହୁଏନା ବିନୋଦ ?—ଏବେ ମଧ୍ୟ ରାତ୍ରିର କେଉଁ ନିର୍ଜନ ମୁହୂର୍ତ୍ତିରେ ତୁମର ସ୍ନେହ ମୋ ପ୍ରାଣକୁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ଆଘାତ କରେ—। ଆଖିରୁ ଲୁହ ଢାଳି ଯେତେବେଳେ ଅତୀତର କେଉଁ ଅନାସ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଖୋଜି ବୁଲେ, ପାଏ କେବଳ ନିରାଶାର ପ୍ରତିବିମ୍ବ । ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ମୋ ଆତ୍ମାର କ୍ରନ୍ଦନ କୁଆଡ଼େ ହଜିଯାଏ—ତା' ତୁମେ କେଉଁଠୁ ବୁଝିବ ବିନୋଦ ।"

ବନାନୀର କଣ୍ଠ ନରମ ହୋଇ ଆସିଲା—। ଛୁ, ବିନୋଦ ସତେ କେଡ଼େ ଦୁର୍ବଳ । ସ୍ୱପ୍ନବିଳାସୀ ଜୀବନ ଭିତରେ ନ୍ୟାୟ, ତର୍କ ଭାବପ୍ରବଣତାର ସ୍ଥାନ କେତେ ଦୂରରେ । ବନାନୀ କିନ୍ତୁ ତା' ଚିନ୍ତାକୁ ଚାପି ରଖି ହଠାତ୍ ବିନୋଦ ହାତକୁ ଧରି ଗୋଟାଏ ପଥର ଚଟାଣ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲା, କହିଲା—"ମୁଁ ଜାଣେ ବିନୋଦ, ତୁମେ ଭାରି ଭାବପ୍ରବଣ ହୋଇ ଉଠୁଚ ।"

ବନାନୀ ବିନୋଦ ପିଠି ଉପରେ ହାତଗୁଡ଼ି ଟେଳି ପଡ଼ିଲା । ବନାନୀ ଦେହର ନରମ ପରଶ ବିନୋଦ ମନରେ ଶିହରଣ ଖେଳାଇଲା । ବିନୋଦ କହିଲା—"ମୁଁ କେବେ ଭାବପ୍ରବଣ ନୁହେଁ ବନାନୀ । କିନ୍ତୁ ମୋ ମନରେ କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ, ଯାହାର ଉତ୍ତର ମୁଁ କେବେ ପାଏନା—ମୁଁ ବୁଝି ପାରେନା, କାହିଁକି ତୁମେ ଏତେ ମତେ ଭଲ ପାଅ ।"

ବନାନୀ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ଜୀବନରେ ଅନେକ ଜିନିଷ ଅଛେ । ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଗେ ଯାହାର ଉତ୍ତର କିଛି ନ ଥାଏ । କହିପାରିବ ତମ କଣ୍ଠର ସଙ୍ଗୀତ ମତେ ଏତେ ଭଲ-

ଲାଗେ କାହିଁକି ? କହିପାରିବ ଦୂରର ଏଇ ନୀଳ ଆକାଶ ତଳେ ସବୁଜ ମାଟିର ଦୃଶ୍ୟ କାହିଁକି ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗେ ? —ସେମିତି ତୁମେ ମତେ କାହିଁକି ଭଲ ଲାଗ ତା'ର ଉତ୍ତର ହୁଏତ କେହି ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।"

ବନାନୀ ଚାହିଁଲା ବିନୋଦ ତା' ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ହସୁଛି ।

ବିନୋଦ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ବନାନୀ ଦେହର ପତଳା ବ୍ଲାଉଜ କପଡ଼ ଫାଙ୍କରେ ଭାସି ଆସିଛି । ଭିତରେ ବଡ଼ିଟ୍‌ର ଉନ୍ନତ ଅଂଶ ଦେହର ରଙ୍ଗସାଙ୍ଗେ ମିଶିଯାଇ ଅଧିକ କମନୀୟ ହୋଇ ଉଠିଛି । ବନାନୀ ବିନୋଦ ଆଖିରୁ ଆଖି ଫେରାଇ ଚାହିଁଲା ନିଜ ଦେହକୁ । ଛାତିର ସିଲ୍‌କ ଲୁଗାଟା କେତେବେଳେ ଖସି ପଡ଼ିଛି— । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ବିନୋଦ ଛାତି ଉପରେ ମୁହଁକୁ ଲୁଚାଇ ନେଇ କହିଲା—"ଛି, ତୁମେ ସବୁବେଳେ ଏମିତି—"

ବିନୋଦ ବନାନୀର ପିଠି ଉପରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଆଣି ମୁହଁକୁ ଚୁମି ରଖିଲା ବନାନୀର କପୋଳ ଉପରେ । ସେତେବେଳକୁ ବନାନୀ ଅଙ୍ଗର ଆଭରଣ ଅସଂଯତ ହୋଇ ଆସିଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ବସ୍‌ର ହର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଲା । ବନାନୀ ବିନୋଦ ପାଖରୁ ଉଠିଯାଇ କହିଲା—"ଛି, ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେଣି—ଅଥଚ ଆମେ ଦୁହେଁ ରହିଯାଇଛୁ, ଏକା—"

ଦୁହେଁ ଚାଲିଲେ । ବନାନୀ ବାଟରେ ପଚାରିଲା, "ତୁମେ ପୁଣି କେଉଁଦିନ ଆସୁଛ ଆମ ଘରକୁ—"

—“ତୁମ ଘରକୁ ଯିବାକୁ ମୋର ଭୟ ହେଉଛି ବନାନୀ—
ବନାନୀ ହସି ଉଠି କହିଲା—“ଭୟ ଭିତରେ ଗଳ୍ପ କଲେ ଆହୁରି ରୋମାଂଟିକ୍ ଲାଗେ—ଅଚ୍ଛା, ମୁଁ ଡକାଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ—”

—“ପୁଣି ପ୍ରଶସ୍ତି ଦବାକୁ ପଡ଼ିବ ବନାନୀ ।”

× × ×

ସେଦିନ ରବିବାର—

ପ୍ରଫେସର ଚଉକିରେ ବସି ଖଣ୍ଡେ ବହି ଓଲଟାଉଥାନ୍ତି ଦେଖିଲେ ବନାନୀ ଖୁବ୍ ତତ୍ପରତା ସହ ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ପ୍ରଫେସର କଅଁଲେଇ ପଚାରିଲେ, “ଆଜି କ'ଣ ଖାସ୍ ଉତ୍ସବ ତୁମେ ବନାନୀ—”

ବନାନୀ ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ କହିଲା, “ଆମ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମିତିର ଆଜି ମିଟିଂ ଅଛି—ମୋର ବୋଧହୁଏ ଡେରି ହୋଇଯିବ—”

—“ଆସିବ କେତେବେଳେ—”ଉଦ୍‌ବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଫେସର ପଚାରିଲେ ।

ବନାନୀ କହିଲା—“ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ ବୋଧହୁଏ ସଂଧ୍ୟା—”

—"ତୁମେ ଖାଇ ନେଇଚନା— ।"

—"ହୁଁ ଯେତକ ହୋଇଚ । କେଇଟା ବାଜଲ କୁହତ— ?"

ପ୍ରଫେସର ଘଣ୍ଟାକୁ ଗୃହିଁ କହିଲେ—"ସାଢେ ଏଗାର— ।"

ବନାନୀ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲିଗଲେ ।

ପ୍ରଫେସର କିଛି ସମୟ ଚଉକିରେ ବସି ରହିଲେ । କେଜାଣି ତାହାଙ୍କ ହଠାତ୍ ବଡ଼ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବସୁ ବସୁ ଡାକିଲେ—"ଅରେ ଯାହା ଖାଇବାର ହେଇଚ ଶୀଘ୍ର ଦେ'ତ । ମୁଁ ବାହାରକୁ ଯିବି ।"

ଖାଇସାରି ପ୍ରଫେସର ହଠାତ୍ ବାହାରକୁ ଗୃଲିଗଲେ । ଗାଡି ତାଙ୍କର ଆଗେଇ ଗୃଲିଲା କିଲ୍ଲାଅଡ଼େ ।

କିଲ୍ଲାପଡ଼ିଆ ଦେଇ ଯେଉଁ ରାସ୍ତା ଲମ୍ବିଯାଇଛି ତାର ଦୁଇପଟେ ଅନେକ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ କୋଠି । ପ୍ରଫେସର ସେଇଠି କୌଣସି କୋଠି ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ି ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଘର । ଘରସାମନାରେ ସୁନ୍ଦର ଘାସର ଲନ୍ । ପ୍ରଫେସର ଲନ୍ ଭିତରେ ଲମ୍ବିଯାଇଥିବା ରାସ୍ତା ଉପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପଶି ଗୃଲିଲେ । ହଠାତ୍ ପୋର୍ଟିକୋ ଭିତରୁ ଜଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ ବାହାରିପଡ଼ି ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନବାକୁ ଆସି କହିଲେ— "ନମସ୍କାର ସାର୍—ଆସନ୍ତୁ ଭିତରକୁ ।"

ପ୍ରଫେସର୍ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କହିଲେ—"ଭିତରକୁ ଯିବାପାଇଁ ମୁଁ ଆସିନି । ତୁମେ କହିଥିଲ ମୋ ବସାକୁ ଯିବାକୁ—ମୁଁ ଆସିଚ— ଗୃଲ ଯିବା—"

—"ଆପଣ ବସନ୍ତୁ ନା—ବାବାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହଉଥାନ୍ତୁ ମୁଁ ବାହାର ପଡ଼ୁଛି ।"

ପ୍ରଫେସର ରୁମ୍ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ସେଠି ବସିଚନ୍ତି ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି । ସେ ହଠାତ୍ ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ଦେଖି କହି ଉଠିଲେ—"ଆସନ୍ତୁ—ଆସନ୍ତୁ ମିଷ୍ଟର ଦାସ । ବସନ୍ତୁ ।"

ପ୍ରଫେସର ବସିଲେ । ବୃଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ କଲେ—"ଆଉ କଣ ଖବର ମିଃ ଦାସ । ଆମ ଉଷାର କେମିତି ଚାନ୍ସ ଦେଖୁଚନ୍ତି ?"

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—ମନ୍ଦ ତ କରୁ ନାହିଁ । ତେବେ ଆଉ ଟିକିଏ ଲାଗିଗଲେ ହୁଏତ ଭଲ କ୍ଲାସ ପାଇପାରେ ।

—"ଆଚ୍ଛା, ଆପଣ ସପ୍ତାହରେ ଦୁଇଦିନରୁ ଅଧିକ ଦେଖି ଆସି ପାରିବେ ନାହିଁ—ଅନ୍ତତଃ ଏଇ ଦୁଇମାସ । ଅବଶ୍ୟ ଯାହା ଆପଣଙ୍କର..."

ପ୍ରଫେସର ବୁଝି ପାରିଲେ ଏଙ୍କ କଥା କହିବାକୁ ଚାହୁଁଚନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ବାଧା ଦେଇ କହିଲେ—"ଆପଣ ମତେ ଆଉ ଲଜ୍ଜ୍ୟା ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଯୁା ଭିତରେ ମୁଁ ଦେଖି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।"

—"ଧନ୍ୟବାଦ । ଆପଣଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା ଓ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ମୁଁ ବଡ଼ ଋଣୀ ଆପଣଙ୍କଠାରେ । ମୋର ଇଚ୍ଛା ଏମ, ଏ, ହୋ ପରେ ମୁଁ ତାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବି ଆଇ, ଏ, ଏସ୍ ପାଇଁ । ଅନ୍ତତଃ ଆମର ଏଠୁ ଜଣେ ତ ଆଇ, ଏ, ଏସ୍ ହବା ଦରକାର ।"

ସେତେବେଳକୁ ଉଷା ଘରଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି କହିଲେ—"ଚାଲନ୍ତୁ ସାର୍—ବାବା, ମୁଁ ଯାଉଛି ସାରଙ୍କ ଘରକୁ…"

ପ୍ରଫେସର ହଠାତ୍ ବାଧା ଦେଇ କହିଲେ—"ଲାଇବ୍ରେରୀକୁ ଯିବାକୁ କହିଥିଲା ଉଷା । ଠିକେ ଲାଇବ୍ରେରୀରୁ କେତେଖଣ୍ଡ ବହି ଦେଖି ଫେରି ଆସିବ ।"

"ଧନ୍ୟବାଦ ଆଜ୍ଞା । ଆପଣ ମୋ ଗାଡ଼ିଟା ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ ।"

× × ×

ଗାଡ଼ିରୁ ପ୍ରଫେସର ଓ ଉଷା ଓହ୍ଲାଇ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ଉଷା ପଚାରିଲା—"ଆଉ କିଏ ଅଛନ୍ତି ସାର୍…"

ପ୍ରଫେସର କହିଲେ—"କେହି ନାହିଁ—କେବଳ ଚାକର । ତୁମେ ଉପରକୁ ଚାଲ—ମୁଁ ଯାଉଚି ।"

ଉଷା ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା । ଚାକର ଟୋକାକୁ ପ୍ରଫେସର କହିଲେ, "ତୁ ଏଠି ତଳେ ବସିଥା । କେହି ଖୋଜିଲେ କହିବୁ—ପରେ ଆସିବେ ।"

ପ୍ରଫେସର ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ଦେଖିଲେ—ଉଷା ତାଙ୍କର ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ବୁଲି ଦେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଚି । ସେ ସାଙ୍ଗେ

ସାଙ୍ଗେ ଊଷାକୁ ପଛପଟୁ ଟାଣି ଧରି କହିଲେ—"ମୋର ବିନା ଅନୁମତିରେ ମୋର ଘର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ କିଏ କହିଲା—"

ଊଷା ଓଠରେ ସ୍ମିତ ହାସ ଖେଳାଇ କହିଲା—"ବିନା ଅନୁମତିରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳାର ହାତ ଧରିନେବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ କିଏ କହିଲା—"

ଦୁହେଁ ହସି ଉଠିଲେ । ଊଷା ବୁଲିପଡ଼ି କହିଲା—"ଦେଖୁଛି ସାର ଆପଣଙ୍କ ଘର ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ସଜା ହୋଇଛି । ଖୁସି ଭଲ ଲାଗୁଛି ମତେ । ଆପଣଙ୍କର ଏ ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲଟି ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ।"

ଊଷା ଯାଇ ଠିଆ ହେଲା ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ ସାମନାରେ । ତା'ର ପୁଷ୍ପିତ ଯୌବନର ଗୋଟିଏ ଜୀବନ୍ତ ଛବି ଫୁଟି ଉଠିଲା ଆଇନା ଭିତରେ । ପ୍ରଫେସର ଗୁହାଁ ରହିଲେ—ସୁନ୍ଦର ତୁମେ ଊଷା ! ଊଷାର ଗ୍ରୀବା ଦେଶରେ ପ୍ରଫେସର ମୁହଁକୁ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ କହିଲେ—"ସୁନ୍ଦର ତୁମେ ଊଷା ।"

ଊଷାର ଗୌର କପୋଳ ଉପରେ ଗୋଲାପର କଳିକା ସତେ ଯେମିତି ଫୁଟି ଉଠିଲା । ତାର ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷର ଅନ୍ତସ୍ଥଳରେ ଗୋଟିଏ ଉଷ୍ମ ହସ୍ତର ପରଶ ଲଟି ଲଗି ଆସିଲା । ଊଷା ବୁଲିପଡ଼ି କହିଲା—"ସାର୍ ଏଇ ଟେବୁଲ ଲ୍ୟାମ୍ପଟା ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଛି—କେଉଁଠୁ ଆଣିଥିଲେ—"

ଊଷାର କଣ୍ଠରେ ଦୁର୍ବଳତାର ଇଙ୍ଗିତ । ଏଇ କଥାଟା କେବଳ ମନର ଧୈର୍ଯ୍ୟକୁ ଆହୁରି ବଳିଷ୍ଠ କରିବା ପାଇଁ କହୁଥିଲା ଊଷା ।

ସେ ଯାଇ ବସି ପଡ଼ିଲା ଗୋଟିଏ ଚଉକିରେ । ପ୍ରଫେସର ଗୋଟିଏ ସୁଧାର୍ଥ ଶିକାରୀ ପରି ଉଷାର ପଛେ ପଛେ ଯାଇ ଉଷା ବସିଥିବା ଚଉକିର ପଛପଟେ ଠିଆ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ଦୁଇହାତ ଉଷାର କଟିଦେଶରେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ବକ୍ଷ ଉପରେ ଶକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ଉଷାର କପୋଳ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଉଷ୍ମ ଚୁମ୍ବନ ଗୁଞ୍ଜିଦେଇ କହିଲେ—'ଭଲ ହୋଇଛି—ନା ?'

ଉଷା ଦେହର ଶିହରଣ ଭିତରେ ମନର ସୁଧା ଜାଗି ଉଠିଲା । ପ୍ରଫେସର ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଚୌକିରେ ବସିପଡ଼ି ଉଷାକୁ ତା ବସିଥିବା ଚୌକିରୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ ନିଜ ଦେହ ଉପରକୁ ।

ସେତେବେଳକୁ ଦୁହିଁଙ୍କ ଦେହରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ଅସଂଖ୍ୟ ସ୍ୱେଦରେଣୁ ।

× × × ×

ପ୍ରାୟ ଦିନ ଗୋଟାକ ପର—

ବନାନୀ ଫେରି ଆସିଲା । ଆଖି ପଡ଼ିଲା ଗୃହର ଚୌକାଠ ଉପରେ । ଘରର ବାହାର ଦରଜା ଇଢ଼ରେ ବସି ଢୁଲାଉଛନ୍ତି । ବନାନୀର ପଦ ଶବ୍ଦରେ ନିଦ ତା'ର ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପଚାରିଲା—"ବାବୁ ଅଛନ୍ତି ।"

ଗୁକର ଠୋକା ଅତର୍କିତ ଭାବରେ କହିଲା—"ବାବୁ ଆଜି ଜଣେ ମା' ଏଇକ୍ଷଣି ଆସିଲେ—ଉପରେ......"

ତା'ର କଥା ଶେଷ ହେଲା ବେଳକୁ ବନାନୀ ସିଡ଼ି ପାଖ ଧରିଲାଣି । ସିଡ଼ି ପାଖରେ ତା'ର ଚପଲ ଥୋଇ ଥୋଇ ଦେଖିଲା ହଳେ ଲେଡ଼ିଜ ଚପଲ । କିନ୍ତୁ ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲାନି । ଆସ୍ତେ ପାଦ ଚୁପି ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା— କିଏ ବୋଧହୁଏ ମତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ଉପରେ ଚୁହିଁଲା କେହି ନାହାନ୍ତି । ଶୋଇଲା ଘର କବାଟ ଆଉଜା ହୋଇଛି । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ଘରର କବାଟକୁ ପେଲି ଦେଇ ପଶିଗଲା । ସାମନାରେ ପ୍ରଫେସର ଦାସ ଓ ତାଙ୍କ କୋଳରେ ଜଣେ ତରୁଣୀ......

ଏଇ ଅତର୍କିତ ପ୍ରବେଶରେ ପ୍ରଫେସର ବିବ୍ରତ ହୋଇ ଉଠିପଡ଼ିଲେ । ଉଠିପଡ଼ିଲେ ଉଷା । ତାଙ୍କର ଦେହର ବସନ ଅସଂଗତ—କେଶ ଅର୍ଦ୍ଧମୁକ୍ତ । ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ବିବ୍ରତ କଣ୍ଠରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା—"ଇୟେ...ଇୟେ ହଉଚନ୍ତି ଉଷା ଦେବୀ...ମୋର ଛାତ୍ରୀ... ଆସିଥିଲେ...

ବନାନୀର ଆଖି ହିଂସ୍ର ହୋଇ ଜଳିଲା । ତା'ର ଅନ୍ତର ତଳୁ କେଉଁ ପ୍ରତିହିଂସାର ଅଗ୍ନି ନାଚି ଉଠିଲା । ସେ କହିଲା—"ଓଃ, ଆପଣଙ୍କର ଛାତ୍ରୀ...ବେଶ୍...ନମସ୍କାର... । ଆପଣ ଶିକ୍ଷିତା... ସଂଭ୍ରାନ୍ତବଂଶୀୟା ନିଶ୍ଚୟ । ମନ୍ଦ ନୁହେଁ...ଶିକ୍ଷା ଓ ସଭ୍ୟତାର ଅବଲମ୍ବନରେ ଆପଣ ଯେତକି ବାଟ ଆଗେଇ ଆସିଚନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।"

ପ୍ରଫେସର ବନାନୀ ପାଖକୁ ଘୁଞ୍ଚିଆସି କହିଲେ—"ବନାନୀ—ତୁମେ ଭୁଲ ବୁଝନା । ତୁମେ ହୁଏତ ଜାଣନା..."

—ଜାଣିବାର କିଛି ନାହିଁ । ଅବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ କଳଙ୍କ ଲଗାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେବି କଳଙ୍କ ଲାଗେନା—କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏଇଟା ସୁନ୍ଦର ଘଟଣା...ଓଃ, ତୁମେ ଯେ କି ଭୟଙ୍କର...ମୋର ଅଶୀର ଅନ୍ତରାଳରେ ତୁମେ କେଡ଼େ ଯେ ବିଷମୟ ହୋଇପାର...

ବନାନୀ ଖଟ ଉପରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜି କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ଉଷା ଦେବୀ ଝିଅସବୁ ଗ୍ଭଲିଗଲେ ଘରର ବାହାରକୁ । ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଘର ସାମନାରୁ ଗୋଟାଏ ମଟର ଦ୍ରୁତ-ଗତିରେ ବାହାରିଗଲା । ପ୍ରଫେସର୍ ଦ' ହାତରେ ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୁଞ୍ଜି ବସି ପଡ଼ିଲେ । ସବୁ ଅନ୍ଧକାର...କି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲି ଆଜି ।

ସମସ୍ତେ ନୀରବ ।

ହଠାତ୍ ଗ୍ଭକର ଟୋକା ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି ଗୋଟାଏ ଡାକ ଲଫାପା ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଗ୍ଭଲିଗଲା । ପ୍ରଫେସର ନ୍ୟସ୍ତ ହସ୍ତରେ ତାକୁ ଖୋଲିଲେ—ଚିଠି ନୁହେଁ—ଖଣ୍ଡେ ଫଟୋ—

ପ୍ରଫେସର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଫଟୋଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ—ବନାନୀ ଓ ବିନୋଦ—ନା—ବନାନୀକୁ ବିନୋଦ ଗୁଞ୍ଜି ରଖିଚି ତା'ର ଛାତି ଉପରେ ... । ପଛଦେଶରେ ଖଣ୍ଡିଏ ବଡ଼ ଶିଳାଖଣ୍ଡ କେବଳ ତା'ର ସାକ୍ଷୀ ପରି ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ନା—ନା—କିଣ ମୁ ଦେଖୁଛି···ଏ କ'ଣ ହେଲା ମୋ ଜୀବନରେ—

ସେ ଅନ୍ଧୁର ଥରେ ଚାହିଁଲେ—ଫଟୋର ପଛପଟେ କିଏ ଜଣେ ଲେଖିଛି—'କ୍ଷମା କରିବେ ସାର୍···'

17 JUL 1959

ମୁଦ୍ରାକର ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଅରୁଣୀ ପ୍ରେସ, କଟକ—୨